

SOOPU TŌM TAKĒLAYA Kŭtŭlŭtŭ

Takĕlaya kanĕ ka taa kĕ pa keesĕyi apalŭ wei pa yaa sɪ Soopu tŏ ɪ tŏm. ɪ ka tŏma teu kĕ ɪ feina ɪsayaɪiya. Halŕna ɪlŕyŕu nŕa tŏ sɪ ɪsŕ ha Soopu tŕyŕ ɪ tŕnte we teu. Mpyyŕ ɪsŕ yelaa na pŕ mayasi Soopu na pŕ kpiisi ɪ piya, na ɪ wenav tŕna, na ɪ alaafŕya tŕtŕ. Paa na mpv Soopu ta lŕ tŕŕ. Ama ɪ cekŕnaa kĕ sɪ ɪsŕ kele pŕ tŕna pŕ tv na ɪ laki ɪsŕna ɪ caaki tŕ. Pŕ waali kĕ ɪsŕ mŕŕna Soopu ke ɪ wenav mpi pu kpiisaa tŕ pŕ tŕnaya tŕm naale.

ɪsŕna pa faya Soopu takĕlaya tŕ:

Soopu tŕm tŕŕ kŭtŭlŭtŭ, titite 1-2

Soopu na ɪ taapalaa tooso, titite 3-31

Ulihu kŭyŕyŕtŭtŭ, titite 32-37

ɪsŕ kŭyŕyŕtŭtŭ, titite 38:1-42:1-6

Kŭtŕkŕtŭ, titite 42:7-17

Satanɪ mayasvŭv ke Soopu ke tŕm kancaalaya nyŕm

¹ Apalŭ nŕyŕlv ɪ ka wenna Wusi tetŭ taa, na pŕa yaaki-ɪ sɪ Soopu. Apalŭ ɪnɪ ɪ feina kawaliya, ɪ tŕŕyŕi tampana, ɪ nyanŕna ɪsŕ, na ɪ cŕlŕyŕ ɪsayaɪtŭ. ² Soopu ka lvla apalŭpiya ke naatosompŕyŕlaya kĕ, na pŕelaa tooso. ³ ɪ wena tŕmle nyŕma ke tuutuuma. Yooyoonaa nŕa we iyisi tooso (3000), naaŕ kŭhalŕŕ ke nasŕle na nunŭwa (500). Kpaŕasi nŕa we nasŕle na nunŭwa (500), heeŕ ke iyisi naatosompŕyŕlaya (7000). Apalŭ ɪnɪ ɪ nyŭyŭ ka kŕlŕna kŭlvŭv ke ilim tŕlule tetŭ taa.

⁴ Ye ɪ pəyalaa í keesaa, pa laki acima ké na pá kaasəyi təma. Pa yaaki pa newaa alv nyéma tooso, na pá cəɔki təma te na pá təkɪ na pá nyɔɔki. ⁵ Ye pa cəɔ pa təna pa te na pá cuɣusi, ɪle Soopu koti ɪ piya na í la-weɣe nyɔɔŋ təɔ asilima keelɔyɔ kətaya. Kɔ feŋ tanaŋ, ɪlena í kɔli ləŋ, na í lá paa wei ɪ nyɔyɔ taa ké kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ. Mpi tɔ, Soopu maɣasaya ɪ taa ké si, ntanyi ɪ piya tɔwaa Iso na sí wakələna-ɪ si lotu taa. Ḿpóyó ɪ lakaya tam.

⁶ Ḿpóyó kɔyakɔ nakɔli ɪsətaa yəlaa*fa* pola Tacaɔ kin, na Satani we pa hekv. ^a ɪ yəɣəttaa ké si Iso pəyalaa. Ama tá tɔwaa si ɪsətaa yəlaa. ⁷ Ntəna Tacaɔ pɔɔsi-ɪ si: N luna le?

Satani si: Ma luwaya si ma cəɔki tetv. ⁸ Keləna Tacaɔ si: ɪsəntə n ta laŋ ma təmle tɔ Soopu ke nav. ɪ feina saala ké ate. ɪ feina kawaliya, ɪ təŋəyi tampana, í nyaŋna-m, na ɪ cələyi ɪsəyatv. ⁹ Mpuɣule Satani nəɣɔ təkpaɔv si: Yem təɔ ké Soopu nyaŋna-ŋ? ¹⁰ N kenta í na ɪ yəlaa na ɪ wənav pa təɔ, na ń kooli ɪ kɔlapəm ke kɔpantv. Haləna ɪ təla huki katatəlaya ke tetv taa tɔ se. ¹¹ Təv, tó niŋ ke Soopu wənav təɔ na ń ná. Ye ɪlé ɪ ta tɔv-ŋ ɪle ma yele nəɣɔ.

¹² Mpuɣule Tacaɔ təma Satani si: Ma tɔwaa Soopu kɔwənam ke nyá niŋ taa. Ama taa tokina ɪ maɣamaya ké. ɪlena Satani yele Tacaɔ na í tɛɛ.

¹³ Ḿpóyó kɔyakɔ nakɔli Soopu pəyalaa, na ɪ pɛɛlaa, pa we pa taalv tɛ, na pá təkɪ na pá nyɔɔki. ¹⁴ ɪle təmle tɔ nəɣəlv pola Soopu kin nté na í heeli-ɪ si: Tə halayana naaŋ nté na kpaŋasi náá təkɪ təna. ¹⁵ Tənaɣale Sapa nyéma tii tá təɔ, na pá kó təmle

^a 1:6 ɪsətaa yəlaa: Cəne ɪle tə təŋa nasaala təm Piipilinaa taa nəɣəlvɔv. ɪlé

nyóma lelaa, na pá kuu tɔla. Ma tike ma fitina na má kɔɔ si ma heeliyi-ŋ.

¹⁶ Tɔmlɛ tɔ unɪ ɪ nɔɔɔ ta tu tiita atɛ, ɔlɛ tɔmlɛ tɔ lelɔ ná kɔmɔɔalɛ, na í tɔ si: Tɛv tii heeŋ kaləkəŋ na tɔmlɛ nyóma pa tɔɔ, na pə kú pa təna. Ma tike kɛ pə sɔɔwa na má kɔɔ si ma heeliyi-ŋ.

¹⁷ Tɔmlɛ tɔ unɪ ɪ nɔɔɔ ta tu tiita atɛ, ɔlɛ tɔmlɛ tɔ lelɔ kɔmɔɔalɛ na í tɔŋ si: Papiloni ŋmulaa kpeka tooso tii tá tɔɔ. ɔlɛna pá kú tɔmlɛ nyóma na laɔatɛ, na pá kuu yooɔoona. Má tike kɛ pə sɔɔwa na má kɔɔ si ma heeliyi-ŋ.

¹⁸ Tɔmlɛ tɔ unɪ ɪ nɔɔɔ ta tu tiita atɛ, ɔlɛ tɔmlɛ tɔ lelɔ kɔmɔɔalɛ na í heeli Soopu si: Nyá pɔɔalaa na nyá pɛelaa ka kota pa taalɔ tɛ na pá təkɪ na pá nyɔkɪ.

¹⁹ ɔlɛna kacuculɔɔa sɔsɔɔa nakəli ká ma kutuluɔɔu ŋkulunɔasi liyiti na tɔŋ, na kú kpesi na kú takɪ-wɛ na pá si. Ma tike kɛ pə sɔɔwa na má kɔɔ si ma heeliyi-ŋ.

²⁰ Tənaɔalɛ Soopu kɔlɔa na í cəli ɪ toko, na í looli ɪ nyuɔɔ. Mɔpúɔ ɪ hənta Isɔ kɛ atɛ na í saali mɔpúɔ ɪ ɪsɛntɔɔ. ²¹ ɔlɛna í tɔ si:

Kpɛtɛ kɛ ma too lɔla-m,
na kpɛtɛ tɔtɔɔ maa məli tɛtɔ tɛɛ.
Tɔaa hana, kɔlɔm unɪ ɪ kpaɔana.
Mɔv tɔ, maa sɛɛ-ɪ kɛ.

²² Pə təna mpi pə maɔana Soopu kɛ mɔv tɔ, ɪ ta pəntəna Isɔ kɛ pə taa. Pə́sɔ ɪ ta yɔɔɔtɪ-ɪ ɪsɔɔatɔ.

2

Soopu maɔasɔɔvɔ tɔm naale nyəm

¹ Mɔpúɔ kuyakɔ nakəli ɪsɔta yɔlaa pɔla Tɔaa kin tɔtɔ, na Satanɪ wɛ pa hɛkɔ. ² Ntɛna Tɔaa pɔɔsɪ-ɪ si: N luna le?

Ulena Satanı cə-i si: Ma luwaya si ma cəəki tetu. ³ Kelenä Tacaa si: Isəntə n ta lan ma təmle tu Soopu ke nav. I feina saala ké ate. I feina kawaliya, i təhəyi tampana, i nyan-na-m, na í cələyi isayatu. Ulena Iso tasa si: Satanı nyá yelina na má tó Soopu ke wahala ke yem. Ama ílé i kisa kəwakələm ké təsayasaya. ⁴ Tənağale Satanı nəğə təkpaυ si pa tuka ituule si: Pa haa púyú ké na kule kú ha. Yulu wena mpi təğə i kuyi na í yana i weesuɣu. ⁵ Təυ, Iso tó niη ke Soopu tənuyu na i muwa təə na í na. Ye i ta tuυ-η, ile ma yele nəğə.

⁶ Ntəna Tacaa heeli Satanı si: Təυ, ma tu Soopu ke nyá niη taa. Ama taa tokina i weesuɣu ké.

⁷ Múpúyú Satanı yela Tacaa na í tεε. Ulena í tó Soopu ke hiη isayaη ke pə kraγau i nyuyu na pə tii i nəntaaləη tə. ⁸ Ulena Soopu caya təluma taa, na í hiki tataya na í kaaləğəna i tu.

⁹ Múpúyú Soopu alu təma-i si: N seesa isəle si í taa wakələna Iso suwe? Tuυ-i, na í si na í heesi. ¹⁰ Ntəna Soopu cə-i si: Alu nyá, n yəğətəyi mpu isu kraηtu suwe? Ye Iso ka lakaya-tuyu kəpantυ na tá lanə heewa. I kəma na í laki-tuyu isayatu tə kisi?

Paa na Soopu wahala inəyi mpu tə, i ta pəntəna Iso ké natələyi i yəğətaya taa.

Soopu taapalaa tooso təm

¹¹ Soopu ka wena taapalaa tooso ké. Mpeyele Temaη tu Ilifasi, na Suha tu Pilitati, na Naama tu Sofaa. Pa nuwa Soopu wəsası təm, ilena pá polo si pa wiiliyi-i na pá caya i kiη na pá heesi i lanje. ¹² Pa loosa Soopu ke pooluη na pá wu-i nyəm. Pa kəpətəna-i na pá cəkəna-i, ilena pá təl nəsı, na pá cəli pa tokonaa, na pá ηmusı pa nyəəη taa ké tetu. ¹³ Ulena pá caya

ateye ilim na ahoo ke kuyeeη naatosompəəɔlaya. Pa ta yəɔətəna-i natəli ke i wɔsasi nsi si katatəlaya tə.

SOOPU NA I TAAPALAA TOOSO (Titite 3-31)

3

Soopu wula

¹⁻² Pə waali ké Soopu tɔwɔa i kuyaku kulɔlɔyɔ na wula si:

³ Pə huusi ma kuyaku kulɔlɔyɔ, na ahoo nna pa yəɔətə ma lɔlɔyɔ təm tə.

⁴ Pá nyəni-kuyɔ səkrɛtuyɔ nyəηku. Isətaa Isə í taa pəəsi ku təm.

Pəyele nyaaləm narəli pə taa nyaali-ku.

⁵ Isotom na atətəle səkrɛtuyɔ í pəəsi ku tə. Na isəηmɔntuyɔ kukrɛtuyɔ waasi-kú, yaa ilim sí na pə yu isi ahoo.

⁶ Ahoo anɪ á kəli lenna ke səkrɛtuyɔ.

Pá taa tasa-yeyɛ kalənav ke isətɔnaa, yaa pənaya taa.

⁷ Ahoo anɪ, á saali kaalɔlaya ke tam tə.

A taa nu lanhɔlɔmle kawilitaya nakəli tətə.

⁸ Tɔwɔaa mpa pa nyəmə kuyeeη ke mpusi təηsuyɔ, na pá kraasəyi tum səsə*fa* pááná tə.

Pá təηsi ahoo anəyi mpusi. ^a (Təlaakəη) kəna tía teləsi si tum səsə.

⁹ Səkrɛtuyɔ í waasi tɔlɔmalɔyɔ tə, na ahoo anɪ á tan ilim na á wu.

Pə́cɔ́ á taa loosi pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tə, a ta kaɔati ma lɔlɔyɔ, na saηa má naaki wahala səsə inɛ.

^a **3:8** tum səsə: Piipili yaawa wontuyɔ kɔnɛ si (Lefiyatan) na Nasaala taa, yaa

11 Pepe tɔɔ ké ma taa sí na pécó pá lɔli-m,
yaa ma taa hɛɛ ma luw waatu?

12 Pepe tɔɔ ké pə ha-m too,
na í su-m ɪ tɔɔ na má mʊsi-ɪ?

13 Isəntɔ tɔ, maa həntaa təpamm ke pəlaav taa,
na má tooki, na má hɛɛsəyi.

14 Ma na awulaa səsaa na tetu nyɔɔŋ nyɔma,
mpa pa ŋmaaki tɛɛsi səsɔnsi tɔ,

15 yaa awulumpiya mpa pa wɛna wɔla
na pá suuliyi liyitee ke tɛɛsi taa tɔ.

16 Maa wɛ ɪsu pə hɔlɔsɔyɔ
pəyaya na ká ta ná ilim tɔ.

17 Isayav yeki ɪ ɪsayav ke pəlaav taa.

Tənaɣa mpa pa kawa katatəlaya tɔ,
pa hɛɛsəyi tam tɔɔ.

18 Saləkətvnaa təna wɛ hɛɛsɔyɔ taa ke tənaya.

Paa tasəyi ŋmakəllaa hóla ke nuw.

19 Səkpəlu na səsɔ pa wɛ kolum ke tənaya.

Pəyele pə ceki yom na ɪ caa.

20 Pepe tɔɔ ké Isə yeki na wahala nyɔma naaki ilim?

Na í haaki lanwakəlle nyɔma ke weesuɣu?

21 Pa tanja səm, na pəle pu kəŋ.

Na pá pɛkəyi-wəyi teu ɪsu liyitee.

22 Yulɔ wei ɪ lanje ká hɔlɔməna

na í ŋmaali si ɪ hika pəlaav?

23 Wei ɪ mpaav ŋmɛlaa

na Isə tama-ɪ kotaya tɔ yáá?

24 Ma təyənaya nté feesiŋ tisuyɔ,

na má mələyi pə fɛi tənaya,

ɪsu lom kpenɣu tɔ.

25 Ye ma tó ma taa ke pulɔpɔ səyɔntu pə kəŋ ké.

Mpi ma seeki təγə ma naaki.
²⁶ Ma ta nyi təpamm yaa alaafəya
 yaa heesuγu təm.
 Ama cəsse watəγəna-m.

4

Ilifasi kyəγətvtv

- ¹ Μρύγυ Teməη tv Ilifasi təma Soopu si:
² N ká pəsi na ḡ kantəli na má
 yəγətəna-η?
 Mpi tə, təm we ma taa ké,
 ma pəsəyi na má su.
³ Nyá seγesəna yəlaa pəγale.
 Pəyele n nyəmá acamaa ke apalvtv səsuγu.
⁴ Nyá tasayana layatv ke mpa pa caa hotuγu tə,
 na ḡ kusəyi mpa səγəla nyəkaa tə.
⁵ Pə maγana nyá, ilena nyá apalvtv
 yələyi na ḡ huγutiγi lotu na?
⁶ Isu n nyaηayana Isə ké na pə waasəyi-η?
 Na nyá təntε kəpantε náá təγv-η naani?
⁷ Huv nyá taa, too tə,
 n nawa pə kpiisa kəpama, yaa tampana təηlaa na?
⁸ N nyəmá teu təsiγisiγi si,
 ye yulv hala kutakesəm yaa i tuu wahala,
 mpv inəyi i kəη kum.
⁹ Isə wosa pə yəlaa ke heelim na pááná,
 na pə wakəli-we na pə kpiisi-we.
¹⁰ Pa holiγi ké isu təγəlası,
 na Taca təkəyi-we na í pələyi pa kela.
¹¹ Ye təγəlası í laηa təγənaγa si səki ké,
 na si piya náá yá yem.

12 Pə wɛlɛtə ma ŋkpaŋɔvɔ taa
kɛ tɔm kɛ mukaya tɛɛ

13 kɛ ahoɔ taa kɛ saa wei toosee asaɣɛɛ
kɔŋ na tom pɪ́ yɛlaa tɔ.

14 Sɔɣɔntɔ watɔ pɛla-m tɔyɔlvɔvɔ,
na ma tɔnɔvɔ tɛna seliyi.

15 Heelim fɛtə ma isɛntaa na ma
tɔnɔvɔ tɛna lɔli kacɛncɛmpɔɣɔlasɪ.

16 Ma naakaya nɔɣɔlv sɛŋaa, ma ta nyɛmɪ-ɪ.
Ilɛna ma nu pɔntɔ miiɪɪɪ si:

17 Yɔlv pɛsɛɣɪ na í tɔŋ tampana isɔ wɛɣɛ Isɔ kin?
Yaa ɪ pɛsɛɣɪ na í wɛɛ tɔnaŋŋ isɔ ɪ ŋmalɔ na?

18 Ye Isɔ tá lá naani kɛ ɪ tɛmlɛ nyɛ́ma,
na í naaki isɔtaa tillaa kin kɛ kawalaya.

19 Kacɛŋfana mpa ɪ ŋmana cɔvɔ na pa tɔnɔŋ kɛ tɛtɔ,
na ɪ yɔkɔvɔ fɛi kate isɔ sonsompee tɔ?

20 Isɔ nanɔŋɔ-ɛwɛɣɛ isɔ mɔlvɔm kɛ kɔyakɔ kɔlvɔmɔvɔ.
Paa saali tam, nɔɣɔlv ɪ tu paasɛɣɛna.

21 Pa weesuɣɪ ŋmusɪ cɛpa.
Ilɛna pá sí pa fɛina lɔmayasɛɛ.

5

1 Ilifasi si: Soopu ma kapuka na í ná si
nɔɣɔlv ká cɔ-ŋ?

Isɔtaa tillaa nanɔŋ nyɛ́ma taa awe tɔɔ kɛ n ká keesɛna?

2 Lɔmayasɛɛ fɛi tɔ pááná kɔvɪ-ɪ kɛ.
Ilɛna isɛsɛɛmlɛ náá kó kɔmɛlɛŋ.

3 Ma nawa pɛ lakɛna kɔmɛlɛŋ.

Ípɔ́ɣɔ ma koola kɔ tɔyaya kɛ mpusi kɛ kpakpaa si:

4 Nɔɣɔlv í taa waasi kɔ piya.
Si tɔm í si tɔnaŋnaŋ kɛ tɛhɔvlɛ.

⁵ Nyəgətunaa í təgə kumelen kumtu.
Paa na səwa kalaa wɛɛ tə, pá lɛɛki-ti.
Lanlaa í kuu kɔ wɛnaw.

⁶ Kutakɛsəm u lukəna aɛ.
Pəyele pə taɣa tɛtu tɛɛ ké wahala nyəəkəna.
⁷ Ama pə tú yulɔ ké si í təgə wahala,
isɛ mamacəɣəlasɪ kɔlɔyɔyɔ isɔtaa tə.

⁸ Ye maɣa Soopu, Isə ké maa tɔwa kɔlɔyɔyɔ,
na má pɛti-ti ma təm.

⁹ I kɔlapəm təwəɣa,
yulɔ kaa pəsi pə cɛkənav,
yaa í nyi pə nyɔyɔ.

¹⁰ Isə yekina na tɛv nukɪ
tɛtu tə, na tawa nyəəkɪ.

¹¹ I kɔsəɣi mpa pə pasaa təgə,
na í hɛɛsəɣi ləyɣa nyəma lanja.

¹² I wakələɣi mpi acilayatu nyəma sukɪ si pa lakɪ tə.
I səɣsəɣi pa kɔlapəm kɛ pa niɣ taa.

¹³ I kpaakɪ nyəntaa na pa acilayatu.
Pa kpelikpeka layatu tasɔyɔ u waasəɣi pulɔ.

¹⁴ Ilim na pə isələ kɛ pa tutiɣi isɛ
səkpɛtɔyɔ wɛɛ,
na pá hakəɣi isɛ ahoo yuwa.

¹⁵ Ama Isə ná ləsəɣi ɪcam kɛ səm taa,
na í waasəɣi-ti tɔɣ tɔ niɣ taa.

¹⁶ I tɔɣi kɔnyɔntɔ taa ké tɛɛlɔyɔ,
na í təkəɣi isayalataa təna nɔɔsi.

¹⁷ Wei ɪ ɲkraɣyɔyɔ Isə hən tə, ɪ nu lelen ké.
Ile taa kisi Tɔɣ təna tɔ sɛɣɛsɔyɔ.

- 18 Iso lakəna yulu təo ké hiŋ na í tu-í kəole.
 Iní í kuyuna na í waasəna í niŋ.
 19 Paa waatu wei ké í yaki-ŋ
 wahalanaa na asola taa,
 na isayatu natəli tə kaa maɣana-ŋ.
 20 I ká waasi-ŋ nyəɣəsi waatu.
 Na í ya-ŋ səm nəɣə taa ké yoou taa.
 21 Paa pa caɣa nyá acaɣa pu kenti nyá təo ké.
 N kaa nyana puluyu wahala waatu.
 22 Nyəɣəsi na wahala pə təm ká la-ŋ wonə.
 Pəyele n kaa nyana taale wontu.
 23 Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.
 Paa pɛɛ kulələɣəna, yaa taale wontu.
 24 Alaafəya ká wɛɛna nyá təɣaɣa təna taa,
 na kpənte natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.
 25 Nyá piya na nyá luluyu nyəma ká huki,
 isu tawa taa nyutu.
 26 N ká kpatəli teu ke təkunkuŋku
 na pə́cə́ n̄ suu púyó.
 Teitei isu təɣənaɣa pukuyu na pə́cə́ pá kú tə.
 27 Tə pɛɛkaa na tə ná mpi təɣəle.
 Nyaga pə wɛɛ si n̄ nu-ti na n̄ cəkəna-ti.

6

Soopu kvcəcətu

- 1 Mpuuyule Soopu cəwa si:
 2 Ye pu wɛ pəsuyu si pá maɣasi
 ma wɛsasi na ma wahala təəu,
 3 pu kəla ləm nəɣə kanyəŋa ke yuŋ.
 Pə təo ké pə yəɣətəyi-m yem yem.
 4 Toma təna tu yaya-m nyəmə,
 na a sətə suu-m.

Na Isə səyəntu pu-m.

⁵ Kpaŋaya u wiiki ka təyənaya kupaŋka kiŋ.
Pəyele nau u mətəyi nyutu tətəyole.

⁶ Yulu u pəsəyi na í təyə akpofu pulupu.
Pəyele yate ləm kuhuluməm səpa yem ké tətətə.

⁷ Mpi pu we maya acaalətu na ma taa kpətəyənə tə,
mpəyəle ma təyənaya*fa*. ^a

⁸ Hai, ye Isə ka mukaya ma kusulumutu
na í la-m mpi ma tseləyi tə.

⁹ Ye ɪ ka tisaya si í tələkɪ-m,
na í kusɪ ɪ niŋ kəkentiŋ ke ma tə.

¹⁰ Maa paana laŋhulumle,
na má nyəə toŋ ke wahalanaa pane pa taa.
Ma ta cələsi Isə Naŋŋtu kuyəyətutu ke tiili.

¹¹ Pepe təə ké maa tseli na má feina toŋ?
Yaa má tasa taŋyɔv na ma tomle tama?

¹² Ma toma ta ke pəle
yaa nyəyəlyu kusɛɛmuyə nyəna.

¹³ Ma feina toŋ nuli,
pəcə ma feina wei ɪ ká ya ma nyuyə tə.

¹⁴ Pə weɛ si konyəntəyolə taapalu í lapɪ-ɪ kupantu ké.
Pə taa kəə na í lə Toma tənə tu.

¹⁵ Ama ma taapalaa yəəla ma apalutu
ké isu ləəv ŋku ku laa nyəəv tə.

¹⁶ Waatu wei tɛv təmpɛɛ
hooki ilena ləəŋ inɪ í su.

¹⁷ Haŋaya kəŋ ilena í nyəə.
Na ilim nyaya ilena ləəŋ wuli.

^a 6:7 Hɛpələ taa loŋŋa kane ka nuw we kate.

18 Lukətu puki mpatəntaa ilena pá yele
pa mpaav na pá suv nyutu na pá le na pé saali.

19 Tema təntaa na Sapa nyəma pa yasəyi ise
na pá pəkəyi lum na isəle kuvεεmlε.

20 Pa tala ləəv, ilena pé yegeti-wε,
na fεεle kra-wεye pa isəle sεεsvu təm.

21 Ma taapalaa mε í wε-m
teitei ké isu ləəv ηkv.

Í naaki ma wahala na səyəntu pu-mε.

22 Ma ta sələmi-mεye pulv,
yaa si í ha-m kvhav nakvli.

23 Yaa í fiti-m kolontunaa niη taa,
yaa í waasi-m ηmakəllaa niη taa.

24 Í sεyεsi-m, maa su na má nu.
Í hvli-m timpι ma wakəlaa tə.

25 Yvlu nukι tampana kuvyəyətutu ké na í tisi.
Ama ma taapalaa kalənav náa waasəyi pulv.

26 Í mayasəyi si í footi ma kuvyəyətutu
na í nyəni yem ké naani fεi tv má na?

27 Halι í təkι tεtε ké sulav təə
na í kpeηəyəna mə ceu mayamaɣa na í pεεtəyi.

28 Í nyəni-m teu
na í ná, maa looliyi-mε.

29 Í su, kvtakevεsəm í taa kəə,
Í su, mpi tə, ma wε ma tampana taa ké.

30 Maa yəyətəyi isayatu,
pəyele kvwakələtu u lukəna ma nəyə.

7

Soopu kuvyəyətutu tətə

1 Yvlu wεεv ké atε cəne wεε ké isu yoolu.

Ilɛna ɪ kuyɛɛɲ nɔ́á wɛ ɪsu
wei ɪ laki tɛmlɛ na pá fɛlɔ́ɣi-ɪ tɔ.

² ɪ wɛ teitei kɛ ɪsu yom pɛɛkɔ́ɣɔ ɪsotom si í hɛɛsi,
yaa tɛmlɛ tɔ kɔnyɔ́ntɔ tɔɲɔ́ɣɔ ɪ kɔfɛlɔ́ɣɔ tɔ.

³ Mɔ́ɔ ɪnɪ tɔ́tɔ́ɔ ma kpancoou nté wɔ́sasi ɪsɔ́tɔ́naa.
Ahoó wahala nyɛna kɛ pə cɛla-m ma paa tete.

⁴ Ye ma hɛntaa, ma pɔ́sɔ́ɣi ma tɔ́ɣi si,
pəlee kɛ maa kɔ́li?

Ye pə ta fe lɔ́ɲ ɪlɛ

hɔ́wɛɛ kɔ́pɪ nyɛna cɔ́sɔ́ɣi-m kɛ, halɛna pɔ́ nyaadi.

⁵ Hin tɔ́lasi na sonsompee waasa ma tɛna.
Ma tɔ́nɔ́ɣɔ yá pɔ́ɔ́lɛɛ na lɔ́m kɔ́ɲɛɲ.

⁶ Ma weesuɣu u laa tɛm,
ɪsu sayata lɔ́lɔ́l kɔ́ɲɛkɔ́lɔ́lɔ́ku.

Ye kɔ́ kɔ́ɲɛkɔ́ntɔ́ɣu í tɛma kɔ́ tɛnaya nté.

⁷ Hai, ɪsɔ́ taa sɔ́ɔ́ si ma weesuɣu kɛ heelim.
Ma ɪsɛ kaa na kɔ́pantɔ́ tɔ́tɔ́.

⁸ ɪsɔ́ wei ɪ fɛɲɪɣi ma tɔ́ tɔ́,
pə kaasa pəcɔ́ ɪ kaa tasa-m nav.

Maa saali yem na í pɛɛki-m na í wu.

⁹ ɪsu ɪsɔ́ɲmɔ́ntɔ́ɣu yaakɔ́ɣɔ na kɔ́ saali yem tɔ́.

Ípɔ́ɣɔ́ yɔ́lɔ́l tiiki atɛtɛlɛ taa, u tasɔ́ɣi
kɔ́pav.

¹⁰ Páccɔ́ u mɛlɔ́ɣi ɪ tɔ́yaya taa.

ɪlɛ kɛlɛ kaa tasɔ́ɣi-ɪ nyɛm.

¹¹ Pə tɔ́ kɛ ma kaa su.

Ma laakali pəsaa kɛ.

Pə wɛɛ si má yɔ́ɣɔ́ti.

Ma laɲlɛ kɛla wakɔ́lɔ́ɣu,

maa hɔ́li-tɛɣɛ.

¹² Maya tɛɲku,

yaa ι taa tum səsə,

na Isoń feñjiyi ma təə ké mpv?

13 Ye ma təma si ma kato ká heesi ma lanje,
na ma kvhəntvγv náá kó ma pááná.

14 Ie n nyaasi-m na toosee asayee.

N hvla-m yaasinaa, na səγəntv səsəəntv kpa-m.

15 Hai, ye n ka ləla ma luyv tee, pu kəla-m teu.

Səm lapa-m sana, na taasi tem katatəlaya pəne.

16 Pə nu-m, ma kaa tu wee tam.

Ma weesuγv ta ke pəlv, yele-m təhee.

17 Yəlv ké we nań tγvna-ι mpv pə taka?

Nań keñna-ι mpv suwe?

18 N cəəki ι təə ké paa tanañ ηku.

Nań maγasəγi-ι paa waatu wei?

19 Pəlee ké n ká kvsi nyá isəle ke ma təə?

Na ma tu lipu ntayaməte maγamaγa?

20 Yəlaa təə cəəlv,

ye ma pəntaa weye ma wakələna-η?

Pepe təə ké n siγisina ma təə ké nyá nyəmə?

Na má pəsi-η isu səγəla?

21 Pepe təə ké n kaa yele ma isayatu təm?

Nań tee ma kvpəntvγv təə?

Pə taya pəlv,

maa hənti nəənnəə ké tetv taa.

N ká pəekι-m n kaa na-m.

8

Pilita kvγəγətv

¹ Μρύγú Suha tv Pilita təma Soopu si:

² Pəlee ké n ká heesi nyá γəγətaγa ηke?

Nyá kvγəγətv ká wee isu heelim səsəəm na?

3 Ha, n tɛɲ nyá taa si
 Iso Toma tɛna tu keeki siyisuyu yaa tampana ke?
 4 Ye nyá piya wakə̀lɛna Iso,
 i fɛlɛɣi-səɣi si isayatu ké.

5 Ama ye nyaa keesəna Iso tɔɔ
 na ń tekəɣi Toma tɛna tu ke niɲ,
 6 ye n seesa isəle na ń tɛɲɛɣi tampana,
 Iso paasəɣəna-ɲ ké na í ha-ɲ
 tɛcaɣale nte tɔ mɔna-ɲ tɔ.
 7 Halɪ nyá wɛnaw nɔɔnɔ nyəm ká
 kəli kancalaya nyəm ke tɔɔ.

8 Pɔɔsi lɔɲ nyəma,
 na ń tɔki pele pa caanaa layatu tasuyɔ.
 9 Mpi tɔ, tete tete ke pə lula tá,
 tɔ ta nyi pulɔ.
 Ta weesuyu u laa tɛɛv ke cənɛɣe isu isotom.
 10 Ama pele paa tasa-ɲ layatu
 ke timpi timpi pa nyəmə tɔ.
 11 Mɔlɔɣu*fa* u sɛɲɛɣi timpi lum fɛi tɔ.
 Pəyele səsəncaɲa u hatə̀lɛɣəna nikaya. ^a cənɛ.
 12 Lum í nyɔɔwa ka wɔlɛɣi ké,
 na pá ta tu setəta-ke si, pá lana pulɔ.

13 Ḿpóyú Iso tóó sɔɔlaa tɛesəɣəna,
 na i kisilaa tɛɛlɔɣu náá saalɛɣi yem.
 14 Pa naani ceki ké isu kpronkpontu,
 na pa nyɔɣu tətule náá wɛ isu acayanyatuyɔ.
 15 Ye pa nyəka pa tɛɛsi tɔɔ si lenliyi ké.
 Pa nyɔkə̀lɛɣəna-səɣi teu ilɛna sí yɔki.

^a 8:11 Mɔlɔɣu: Pele pa tɛ mɔlɔɣu yaa pa tɛ səsəncaasi ke pa keesəɣi

16 Pa wεε kέ isu tuγu sαηuγy
ilim taa kέ teu,

na cαlαm tαα kv taa
na kv tiikasι ke halαm tαna tα.

17 Kv kaη kv lila kέ na á λεγeταna πee huγule,
na á hikiyi nikaya ke kvkpaμeη hεkv.

18 Ama ye pa kpeca-kuyv kv lonτε taa,
ιe tαna nyάma kpeεσι si μpe pa taa naaki-kv.

19 Yυlv isu μpv tαnaya ntέ.
Kυfalv ká kvlαna ι lonτε taa.

20 Iso u lαaki tampana tαηlv,
pαyele ι kaa sαna ιsayalatv.

21 Iso teη ί yele na η wοη,
na η kpalαsαna laηhυlvmlε.

22 Ama nyά kolontunaa ká tαγona feeλε,
na pά γaki asayaα teeσι.

9

Soopu nyantu

1 Μρύγυ Soopu cαwa si:

2 Pαpαtv φει leλεη,
ma nyαμά teu si μρύγυ pα wεε.

Isαnaya yυlv ká la na ί wεε Iso kέ teu?

3 Ye n caaki-ι na yooυ, ι pασι-η tαμnaa iyaya.
Ama n kaa cα paα kvlvμuyv.

4 Ι kέ toη taa toη tv kέ,
na lαmayasee tαna tv.

Nαγlv kaa kpaasi ι tαγι ι tαα, na pvntv lu tαsoolii.

5 Ι layasαγι pάόη ke lona kέ,
pάόη u nyαη.

Na ί pαsαγι-ι kpeπtelasi na pάáná.

6 I ciyitiyi tetu ke
 hatoo tə kite tεε, na tə akelenaa seliyi.
 7 Ye ι yəγətəna ilim pu luki.
 I taaləγι ιsətulɔŋasi tɔɔ ké.

8 I tike ι hetəγəna ιsətənuγu
 na í təŋ tenku hola tɔɔ.
 9 Na í la ιsətulɔŋasi nsi tə yaaki si,
 ιsətu í si na má təγə təyaya tɔ,
 na haya na kraa na yulu.
 Na kantuyu na ku piya na lensi tətə*fa*. ^a nsi Ləkpa
 nyóma nyəmə tɔ.

10 I kulapəm ke səsəəm ké pə fei cekənav,
 pəcó ι piti təma fei kaluyu.

11 Paa ι tεεna ma cɔɔ ma kaa na-ι,
 pəcó ma kaa nyi ι tεεv.

12 Ye unι ι krayana aweyele leekəlv?

Yaa awe ká təna si: Kai?

13 Ye Iso mu pááná a heesəlv fei.

Pə kpeŋna tenku taa təγəlvuy səsəv
 Lahari*fa* na ku waali nyóma tənaya,
 na pá həntəγι-ι atε. ^a

14 Na təm ntiyi maa
 cɔ-ι yaasi unε ι taa?

15 Paa maa tu wena tampana, maa cɔəki.
 Pεελεε ke pə wεε si má sələmι ma huɔnlu.

16 Paa ma yaa-ι ké na í cɔ-m,
 ma ta sa si ι nuwa ma nəγə.

17 I heelim səsəəm pεta-m atε,

^a 9:9 Isətulɔŋasi sənε si nyəm we katε, pə tɔɔ ké tə tɔwa ^a 9:13
 Lahari: Ləŋtaa nyóma mɔla taa ké pa yəγətəγι coco unε ι təm.

na í fetili-m hiŋ hiŋ ke yem.

¹⁸ I wakələyi ma laŋle ké.

Ii yeki-m si má feesi.

¹⁹ Ye toŋ ke ma teeləyi,

Isə keke toŋ tu.

Yaa ma caa ma hólí ma tampana,

awe ká tu ha-m-ye?

²⁰ Paa maa weena tampana,

ma nəyə ká kəna ma təm.

Yaa ma tewa teu, ŋke kaa kəna-ti.

²¹ Ile ma tu tewa teu na?

Ma mayamaya ma ta nyi.

Ma weesuɣu lu-m səŋ ké.

²² Pə təna pə we-m teitei ké.

Pə taɣa pəlv,

Isə kyi yəlvəŋ na isayav ké.

²³ Wahala í kəma kpaakraa, na í kú telaa,

Isə ná woŋiyi pa laŋwakəlle tənaya.

²⁴ Isə təna tətə ke isayav niŋ taa.

Ilena í takí hvəlaa isəntə.

Ye pə taɣa ini awe ká lana mpə?

²⁵ Ma pusi teeki ləvəv ké isu selu.

Si məkə yem ké, ma ta nu leleŋ.

²⁶ Si teewaya təlu, isu səsencaasi kpəlvɣu,

yaa isu hekəle tiluyuu i təyənaya waali tə.

²⁷ Ye ma tó ma taa si maa sə

ma taa pááná tə, na má yele

laŋwakəlle na ma isəntaa heŋi,

²⁸ ile ma laŋle cəkəna ma wahala tənaya.

Ma nyə má teu si, Isə kaa ha-m tampana.

29 Ma tǝm ká sǝna.

Ue pepe tǝǝ kǝ maa nǝki na má caali ma ti?

30 Paa maa sǝna kpalǝkram, na má kilisina teu lum.

31 I tayanǝyi-m afǝla taa kǝ pǝtuǝv kǝ,
na ma wontu mayamaɣa pǝsi-m kusǝǝtu pulǝv.

32 Iso tá kǝ yulv isu má si i ká cǝ-m,
yaa má yaa-i nǝnǝǝ.

33 Nǝǝlv fei si i ká sǝv má na-i
tá hekv taa, na í loli-tǝ.

34 Iso si kǝrátǝǝǝ nku n makǝna-m tǝ,
na nyá sǝǝntǝ heesi-m cǝsǝǝ.

35 Ue maa yǝǝtǝna-ŋ ma kaa nyá.

Ama pǝ taya mǝvǝlv.

Maa pǝsǝyi pulv.

10

Soopu kǝyǝǝtǝv tǝtǝ

1 Soopu si: Weesǝyǝ lu-m sǝŋ kǝ.

Maa wii ma ti tǝm.

Ma lanle kǝla wakǝlvǝ, ma kaa tasa sum.

2 Iso, maa heeli-ŋ si, taa kv ma tǝm.

Ama heeli-m mǝpi pǝ tǝǝ n yookina-m tǝ.

3 Pǝ wǝ-ŋ teu si í ŋmakǝli

má wei n ŋmawa tǝ,

na í yele na pǝ lana asayaa na?

4 Anǝ n naaki na pǝ kǝli yǝlaa,

na í mayasǝyi na pǝ kǝlǝyi-wǝ.

5 Iso nyá weesǝyǝ topila isu yulv nyǝŋku kǝ?

Yaa nyá pǝsi tǝeki isu yulv pǝyaya nyǝnsǝ?

6 Pepe tǝǝ kǝ n pǝekǝyi ma tasǝkǝle

na í feŋiyǝ si í kuli ma isayatu tǝǝ?

7 Anǝ n nyǝmá si ma ta wakǝli,

pécó nǝǝlv kaa ya-m nyá ninj taa.

⁸ Nyá ninj ηmana ma tǝna,
na n̄ caa si n wakǝlǝyi-m.

⁹ Iso tǝasi si, nyá ηmana-m, isu cuɣu.
Ile n ká tayani-m yǝkuɣu na má pǝsi muɣu na?

¹⁰ Nyá ηmayana-m ma too taa,
isu naalǝm kiikuɣu fulaya taa tǝ.

¹¹ Nyá lapǝna-m muwa na hola,
na n̄ waasi pǝ tǝo kǝ nantu, na n̄ suu-m tǝnuɣu.

¹² Ilena n̄ la-m pǝelǝe,
na n̄ ha-m weesuɣu na n̄ fejiɣi ku tǝo.

¹³ Ama ma nyǝmá nyá lǝmayasǝe wena
n ka ηmesa nyá lotu taa tǝ.

¹⁴ N fejiɣi kǝ si, ye n nawa ma wakǝlaa
ile n kisi-m suulu hólóyó.

¹⁵ Ye ma wakǝlǝna-η ma lepaya,
paa ma tǝm tewa, nyuɣu kama n̄púyó.
Na wahala nu-m na fele kuɣu-m.

¹⁶ Ye ma kusa nyuɣu ile n tu ma waali,
isu tǝǝlaya, na n̄ kulǝyi ma tǝo na piti tǝma.

¹⁷ Na n̄ kǝna-m aseeta nyǝma
mpa paa caaki-m tǝ, na nyá páána sǝsǝyi ma tǝo.
Na n̄ kǝtǝlǝyi-m na wahalanaa.

¹⁸ Pepe tǝo kǝ Iso lǝsa-m ma too lotu taa?
Isǝntǝ maa sǝpa nǝǝlv ta na-m.

¹⁹ Paa tǝena pǝlaav taa kǝ kǝakpaa,
na pǝ wee isu pa ta lǝli-m.

²⁰ Ma weesuɣu kuɣeη kaasa-m pécó tike ntǝ.
Ile Iso, yele-m mpv na má
yǝlǝna wee pécó wei i kaasa-m tǝ.

21 Ilena pécó má polo atetæle taa.
 Ma kaa tasa mælvu ke cæne.
 Tetu nti tæ taa ké sækpetuvu anaam wæe.
 22 Sækpetuvu tetu wæe ké isu ahoó.
 Isotom səsəəm ké, pulv ta tæŋ.
 Ilena nyaalæm náá wæe isu pæ yukuyu tæ.

11

Sofaa nyæntv

1 Mpygy Naama tv Sofaa cəwa Soopu si:
 2 Nyá yəgətaya kekeke tə, pə wæe si má cə.
 Pə taya yəgətaya nyəm ke yulv təm teekina.
 3 Nyá nəleleŋ u təkəyi yəlaa nəəsi.
 N kaa pəsi n wəŋ nəgəlv na pá tá tv-ŋ fæle.
 4 Halı n tu yəgətəa si nyá təm tewa,
 si n ta wakələna İso.
 5 Hai, ye isu İso ka kulayaa
 nəgə na í tu yəgəti.
 6 Halı ı ka hula-ŋ ı nyəmtv tete.
 Tə tæe yulv layatv təə.
 Tənaŋa n ka nawə si İso u
 pəsəyi nyá isayətv təna təə.
 7 N pəsəyi na n mayası İso lotu taa təm
 na n cəkəna Toma təna tv ı səsəəntv na?
 8 Tə kəla isətənvu ke kəŋkəlvməŋ.
 Yulv kaa keesi tə tənaya,
 tə tæe atetæle ke lumaŋ.
 Yulv kaa cəkəna tə təm ke səsəm.
 9 İso səsəəntv nti tə kəla tetv
 ke təəv, na tə kəli tərku ké wəŋ.

10 Ye Iso kpa tasəkəle tu
yaa i yaa-i nənəyo, awe kpesiyina?
11 Pə taɣa pɔlv, Iso nyəmə yɔlvɔyemnaa ké.
Pəyele pə fei-i katε si í ná pa kawalaya.
12 Mpi ləmayasεε fei tu ká hiiki layatu tɔ,
taale kraŋaya lula təyaya nyəŋka.

13 Ama pə kaasuyv Soopu nyá tɔ,
kεsəna Iso tɔɔ, na ń tεɣε-i niŋ.
14 Hatələna mpi pə ta siyisi tɔ.
Taa yele na isayatu wεε nyá təyaya taa.
15 Waatu inəyi n ká tɔŋ na ń kusa nyuyv.
Pɔlvɔpɔ kaa kεε-ŋ, yaa pə la-ŋ səyɔntv.
16 Ilena ń sɔɔ nyá wahala tɔɔ, isu lum kpremna.
17 Waatu inəyi nyá weesuyv kuyεεŋ
ká wεε təcəiCei, isu ilim sikuyv.
Na nyá səkpetuyv cé isu pə nyaaluyv tɔ.
18 Ilena ń caɣana nyá ti na ń teeləyi tɔtɔ.
N kaa wεena fεele natəli, na ń tooki teu.
19 Nəyɔlv kaa wakəli nyá tom.
Halɔ yəlaa paɣale ká pεeki si ń sənə-wε.
20 Ama asayaa isε ká nyəŋ ké.
Pa hεesuyv ká su tənaya, na pá taŋa səm tike.

12

Soopu nyəntv

1 Mpuuyvε Soopu cəwa si:
2 Puwε! Ama í wεna yɔlv ləmayasεε yoo!
Mə səm waali, a kaa tasa wεεv.
3 Má mayamaya ma wεna nyəntv kε
ńpúyú isu mε, í tá tεε-m.
Paa awe ná pəsəyi na í yəyətɔ isu mε.

4 Ma pəsa yulv wei i taapalaa paakəna təyɔ.
 Pəyele ma yaakəna Iso si í cə-m.
 Ma siyisaa ké ma fei kawalaya.

5 Me mpa pə cayanaa tɔ, mə footiyi wahala tv ké.

Μρύγύ pá tusiyi wei i ceɲləyi tɔ.

6 Nmɔlɔaa na Iso pááná kraasəlaa,
 cayana pa təyi pa teesi taa ké.

Mpe pa toɲ nté pa Iso.

7-8 Pəəsi sumasi na tɔla na
 tiina a ká seyeɲi-ɲ,
 na tetv huli-ɲ tɔtɔ.

9 Kɔɲmanɲmam mpi pə ta nyəna si,
 Tacaɔ niɲ lapəna pə təna?

10 Inɪ i təkəna i kulapəm təna weesuɲu,
 na yəlaa təna feesiɲ ke i niɲ taa.

11 Isu ɲkraɲyɔv nukuyɔv təm kuyɔyɔtɔtv tɔ,
 mρύγύ nəyɔ ná nukɪ təyɔnaya leleɲ.

12 Akpatəlaa na mpa pa rusɪ təwɔa tɔ,
 pa wɛna ləmayasɛɛ na nyəm ké.

13 Ama Tacaɔ kele ləmayasɛɛ na nyəm mayamaya tv,
 na layatv tasulv na toɲ tv.

14 Ye i yəka mpi, nəyɔlv kaɔ ɲmá,
 ye i təkə wei, nəyɔlv kaɔ tulɪ-i.

15 Ye i kra tev, ilɛ wɔlaya wɔli.

I tɔla-kv, ilɛ lvm wakəli tetv.

16 I wɛna toma ké na í nyəmá a lapənav,
 na í təkə letaa na mpa pa tolisiyi lɛlaa tɔ.

17 I yeki na pá kuuki tetv nyɔyɔv nyéma, na pá
 teekəna.

I wakələyi hvɔlaa ləmayasɛɛ.

18 Na í cekí kühakum mpi awulaa ka
haka yelaa tɔ, na í həkəyi pa maɣamaɣa.

19 I yeki na pá kuuki kətəlaa,
na í pəsəyi tonɔnaa mpa pə caɣana
teu tɔɔ krentəlasí.

20 I təkəyi nəleleŋ nyéma nəəsi,
na í kuyi akpatəlaa ləmaɣasɛɛ.

21 I yeki na pá footiyi səsaa,
na í yəkəyi ŋmakəllaa ton.

22 I cekí pa səkpetuyu anaam ké,
na í kəna nyaaləm ke atətəle səkpetuyu taa.

23 I yeki ké na piitimnaa huki,
iləna í wakəli-wɛ na í yasi-wɛɣe pooluŋ,
iləna í kpiisi-wɛ.

24 I kuyi pa nyuyuy nyéma laɣato,
na pá cəkí yem ké nyutu taa,
pa feina təpote.

25 Pa hakəyi yem ké səkpetuyu tɛɛ,
nyaaləm fei, na pá cɛŋləyi yem isu
mpa suləm kuwa tɔ.

13

Soopu nyəntv tətə

1 Mpuuyule Soopu tasaa si: Ma tɛma nti
ma yəɣətəyi tɔɔ nuw
na ma ŋkraŋuy, na má na-ti na ma isəpəle,
na má cəkəna-ti.

2 Ma maɣamaɣa ma nyəmə nti
mə nyəmə mpv tɔɔ, mə tá tɛɛ-m.

3 Ama Toma təna tu Iso ké ma yəɣətəɣəna
na má huləyi-i ma konyəŋ.

4 Mə ké acəsaa cəsaa fetaa ké,
pəpətv tike ke í maɣasəyi.

5 Ye í ka suma, í ka nəyəsəna
ləmayasεε nyəma nté.

6 ɪ ke ŋkraŋŋ na í nu
má konyəwiina na ma kuyəyətutu.

7 Kaloolaya na təm kəkəkεεtu
ke í ká sεεna Iso tə?

8 Iso tə ké mə caaki si í sεεna?

9 Na ye ɪ feŋa-mε ɪ ká sa-mε?
Iso tá ké yulu si pa puɣusiɣi-ɪ.

10 Ye mukaya tεε ké í
sεεkəna ɪ tə, isu ɪ kaləna-mε.

11 ɪ səsəntu ɪ tilisiɣi mə pɔntu na
ɪ təm kra-mεyε səyəntu səsəntu?

12 Mə kuyəyətutu wε ké isu tələma.
Na mə kumayasətu náá wεε isu cuyu.

13 ɪ su, ɪ yele na ma yəyətɪ,
ye ma tu tɛmna nti ntəyələ.

14 Ma sələ puwaya si ye mpi mpi.
Paa ma weesuyu luwa.

15 Iso í nəkaa ɪ kɔ-m, ma ta taŋ pulu.
Ama ma təntε teu nyuluyu ke maa ləsi.

16 Ye pə tu lapa mpv pə waasa-m ké.
Mpi tə, isayav ɪ krətəyənə Iso.

17 Təv, í ke ŋkraŋŋ ke teu
na í nu ma kuyəyətutu.

18 Ma sələ puwa si ma ləsəɣi ma ti nyuluyu.
Ma nyəmə si ma təm tena.

19 Ye nəyəlɔ caa si ɪ huuna-m,
ɪε ma su na má sí.

20 Hai, ma Iso,

yaasinaa naale tike ke ma caa n la-m,
na nya kin sɛhɔyɔ í taa la-m kate.

²¹ Kusi nya nin ke ma tɔɔ,
nya sɔɔntu í taa la-m katatɔlaya.

²² Uena n pɔɔsi-m na má cɔ-ɲ,
yaa má yɔɔɔti na nyaa cɔ-m.

²³ Isayatuɔnaa isɛnaɔa ma lapa?
Huɓi-m ma tɔpɛntɔle.

²⁴ Pepe tɔɔ ké nya isenta ta hetana-m,
na n nyɛnɛyi-m isu nya kolontu?

²⁵ Anɪ ma we ké isu kaawɔlaya,
yaa nyuliya nka heelim kpakɔyi tɔ,
na n tɔɔnɛyi-m?

²⁶ Pɔ taya pɔlv, n nmaaki ma tɔm isayatu
na n felɔyi-m ma pɛcaatu kɔpɛntɔɲ suwe?

²⁷ N tu-m nkeyelee suwe,
na n feɲiyi ma kulapɔle?
Na n nmaaki ma nɔntaalɔɲ wei
ma fela kanyɔɲa taa tɔɔ takɔlaya taa.

²⁸ Na ma tɔnɔyɔ náa tasɔyi isu taav,
yaa isu nkpam muɔkɔyɔ wontu kususuutu tɔ.

14

Soopu nyɛntu tɔtɔ

¹ Yɔlv pɔyaya weesuyɔ we ké tɔtopi,
na kú na cɔɔsɛe ke kutamsa.

² I luki ké isu tɔyɔ hɛtɔyó na í lontili,
na í muɓi kpakpaa isu isotom.

³ Iso nn kusɔyi isɔle ke ma tɔɔ.
Pɔyele n yaaki-m huɓle.

⁴ Wulee nɔyɔlv lɔsa kɔpam ke isayam taa?

Puntv fei.

⁵ Ani Iso tema yulv isotonaa ke kaloyv
na í su i kuyeyh.

Iso n tema yulv weesuyv tənaya ke puw i kaa ηmaa ka
təə.

⁶ Pə təə tə, kusv nyá isəle ke yulv təə na í heesi,
na i laηle tu hulvmi, isv apaa tv ke taanaya.

⁷ Tuvv wena teelvuv ké, ye pa seta-kv,
kv neyevi na kú heləvi pilinasi kofasi.

⁸ Paa kv lila kpatəla tetv taa, na kv kite sí.

⁹ Ye kv nuwa lvmaya taη kv
taγanəvi neyevuv ké na
kú heli pilinasi kofasi isv tiika.

¹⁰ Ama yulv səki ké, na i toma su tənaya.

Ye i tisa feesuyv, i we le tətə?

¹¹ Tenku lvm pəsəvi na pə pasa,
na pusi nyəm náá nyəə na sí wvli.

¹² Mpu tətəə yulv ká hənti, i kaa tasa kulovv.
I kaa tasa fem na pəcə isətonvuv moki.

I kaa kuləna i tom təə.

¹³ Ye Iso ka tisaya,
i ka ηmesa-m atətəle taa,

na í takv ma təə, haləna í kú i pááná.

Ilena í su-m saa wei i ká taγanv-m kupantv lapv tə.

¹⁴ Ye isv yulv ka səkaya na í taγanv
fem maa we taηvuv taa ké ma təmle kuyeyh təna.

Haləna kuyakv ηkv i ká taγanv-m kusvuv tə.

¹⁵ Ie waatv wei Iso kvηmanηmam má,
ma təm ká nyulv-i na í yaa-m tə ma kaa cə.

¹⁶ Ama saηa ivē,

Iso isəle kaa wēē má ma təə,

na í kaləyi ma nəðheε.

¹⁷ I suuwa ma isayatu ke huluyu nakuli ku taa ké,
na í taali ma kawalaya təw təkram.

¹⁸ Ama isu pódjə yəkuyuu

na pə layasəyi kukraməŋ ke lona,

¹⁹ na lum náá niisiyi pəle,

na ten náá kuuki tetu tə.

Mrúyó n wakələyi yulu teeluyu.

²⁰ N tii yulu təw ké na n wakəli i isentaa,

na n təŋəni-i na í tee na pə saali.

²¹ Paa yulu piya nyuyuu kulaa

yaa pə tu-səyi feele yulu u naaki pulu.

²² Mpi pə təm yulu nukəna təŋəle

i mayamaŋa i tənuyuu wəsasi na i laŋwakəlle.

15

Ilifasi nyəntu tətə

¹ Mrúyó Temaŋ tu Ilifasi cəwa Soopu si:

² Yulu ləmayasεε tu isu nyá taka,

kaa yəŋətəyi təm krai nyəntu,

yaa í həŋ i təyi yem ké mpu.

³ Nyá kaluyuu we kpete ké,

pə taa fei kawaaya.

⁴ Iso nyamnau mayamaŋa

na i seεv kite ke n wakələyi yoo!

⁵ Nyá isayatu təm ke nyá nəŋə yəŋətəyi.

Pəyele acilayatu nyəma kuyəŋətutu ke n krayaa.

⁶ Nyá nəŋə huləŋəna nyá isayatu.

Nyá ntompee kuyuna nyá təm pə taya má.

7 Nyaga pə taaləna luluyv na?
 Yaa n laala pulasi ke ilim nav?
 8 N nuwa Iso layatu tasuyv,
 na n hii layatu ke nyá tike na?

9 N ta tee-tuyv nyəm,
 pácó n ta cekəna pulo
 na pá we-tuyv səkrətuuyv.
 10 Ta taa cəne we nyvñhuləməñ nyəma,
 na akpatəlaa mpa pa tee nyá caa ke səsəəntv tə.
 11 N nyənəyi yem ké Iso lanheesəle təm
 nti i teləsəyi-ñ təpamm na tá nəəsı təyə?

12 Pepe təə ké nyá pááná huuki mpu,
 na n culəyi-tuyv ise?
 13 Iso ké n mənə pááná,
 na n yəyətəyi təmnaa mpe?

14 Yulv u pəsəyi na í wee
 tənəññ yaa í siyisa teu ke Iso.
 15 Paa isətəa tillaa mayamaya Iso feina-weye naani.
 Pəyele isətənyuyv fei tənəññ.
 16 Kacanfanə yulv isayav na acaaluyv
 ηku kv maləna isayatu isu ləm nyəəv tə?

17 Təv, Soopu ke ηkpanññ na má seyeəsi-ñ
 na má keeəsi-ñ nti ma nawa tə.
 18 Nti ləmayasəe nyəma nuwa
 pa caanaa kiñ na pá hólí tə.
 19 Pa tike ke Iso ka hawa tetv,
 kpai tv nəyəl v i ta siti pa hek v.

20 Isayav we isənyəññle taa ké

ι weesuγυ pusi tənaya, haləna ι səm.

Pəyele pa kala ηmakəllu pusi tənaya.

21 Səyontu təm ke pa nukι.

Pa ti caγanau waatu taa ké wakəllu ká tii pa tə.

22 Ι naaki layate ceηəγι-ι,

ιλε u teeləγι si ι ká fiti səkrətuγu.

23 Ι pəkəγι təyənaya,

na í nyəmə si səkrətuγu kuyaku taηa-ι.

24 Lanwakəlle na nəγəσεε

pə tuγι-ι səyontu səσəontu ké.

Pə tiiki ι tə ké isu wulau səəlu

pukuyu si ι teeki yooou tə.

25 Pə taya pulu, ι kusa niη si ι makι Isə.

Ι caaki si ι kuləγι Toma təna tu tə.

26 Halι ι hika apalutu si í kulι Isə tə,

na í kenta ι təγι ι kpaluyu

kpusəη nyəηku.

27 Ι kiiwaya na í wena alaafəya.

28 Acalεε kuyəkεε na teesi nsi si taa yəlaa

luwa na sí caa yəkuyu tə, si taa ké ι ká caγa.

29 Ι kaa tasa wenau hikuyu na pə leeli,

pəcó pə kaa tasa-ι lapənav ke tetu tə.

30 Ι kaa fiti səkrətuγu.

Ι we ké isu kəkə nyakuyu tuγu piliηasi tə,

Isə ká woso-ι ι heelim na pə kpiisi-ι.

31 Ye kpetε ke ι tu naani, ι tusa ι təγι.

Mpi tə, kpetε nteγεε ι kasəyaya.

32 Halι pu la mpυ na pəcó pə tala ι səm.

Teitei isu piliηa lanuyu cələm na ká sí tə.

33 I ká wεε ké isu tɔyɔ ηku pa yaa si, lεsεη tɔ,
 ku akaa tɔkɔyɔ na á ta pɔta tɔ.
 Yaa isu ηku pa yaa si, Olifi tɔ ku hεtv luluɣu tɔ.

34 Isayav tɔyaya ká pəsi kaablaya,
 ulena kəkɔ náa nyaya muyullu tɔcayale.

35 Isayavtu ke i haki na í lɔli kulɔmtu nti.
 I lotu taa ké mpi pu tɔsi-tɔ tɔ pə pɔki.

16

Soopu nyəntv

1 Ḿpóyó Soopu cɔwa si:

2 Tam ké ma nuki tɔmnaa panεwε.

Mə tɔna í ké lanja hεsɔlaa
 mpa pa kɔηna wahala tɔyɔ.

3 Pəlee ké tɔm kpeεε
 nyəntv nti tu su tɔnaya?
 Pepe tɔɔ ké pááná sita nyá kuvɔcɔtv taa?

4 Ye maa wenna isu mε,
 ma pəsəyi má yɔyɔti mpv tɔtɔyɔ, halɔ pə tεε mpv.
 Mə tɔm lapa-m pətɔtɔle, na má kpeεti nyuyv.

5 Halɔ maa kraasa mə apalɔtv,
 na ma kuvɔyɔtɔtv na pə hεεsi mə lanja.

6 Paa maa yɔyɔti yaa ma suma,
 ma wahalanaa kaa su tɔnaya, yaa pá tu pasv.

7 Hai Isɔ, tɔv,
 nɔɔnɔ n yɔka ma toma na í kpiisi ma tɔyaya tɔna.

8 Ma cɔlɔ nyɔma caaləyi-m ké.
 Na wei i yasəyi ma isayavtu tɔ,
 í pəsi ma aseeta tv na í kuləyi ma tɔɔ,
 na í kaləyənə-m ma isentaa.

9 Ma kolontu cūlāyi-m ize, na í kpasəyi mpee,
na í tiiki ma tō na práána, na í cələyi-m.

10 Yəlaa haawa nəəsi təcəaa, na ma tō,
na prá tūki-m na prá makı ma ləkpaasi.
Pa pēla nəyō ke ma tō.

11 Iso tu-m kutakēesəy ké
na í pēti-m asayaa niy taa.

12 Maa we heesuy taa ké na í pəsi ma lanle.
N kra ma lumaya ké na í pēli-m,
na í keesəyəna-m na í tōki nyá nyəmə.

13 Nyá nyəmə anı a tama-m kotaya ké
na á tūli ma lotu na pətətəle fei,
hali ma kancələya kpe ate.

14 A tiiki ma tō ké isu
yoolu na á tūlāyi-m pōy.

15 Ma suu fələto takanaa mpa pa ké layaya wontu
təyō,
na má pilimiyi ate.

16 Wula seesa ma ize ké na á mūli,
na atətəle səkpetyuy takı ma isəhutu tō.

17 Anı ma ta la mūsəy,
pəcó ma ta sələməna mənəafikito.

18 Hai, tetu, taa pi-m.
Yele na ma kakiisaya nukı tam.

19 Pə kpayav nəənə tō,
isətənyuy taa ké ma aseeta tu wēē.
Wei ı cōki-m tō hatoo isətəa ké ı wēē.

20 Ma taapalaa ná paakəna-m ké.
Ama Iso ké ma tekiyina isəlum.

21 Ma caa si nɔɣɔlv í sɛɛna ma tɔɔ,
na Isɔ naaki isu yɔlv lakɔvɔv ɪ taapalv tɔ.
22 Mpi pə tɔɔ tɔ, pa kala ma weesuɣu pusi.
Maa təŋ mpaav ŋku na ma tɛɛ tɔ, kuməlvɔv fɛi.

17

Soopu kvcɔcɔtv tɔtɔ

1 Ḿpúyú Soopu tasaa si:
Ma feesiŋ liki. Ma kuyeeŋ tɛŋ na pəlaav taŋa-m.
2 Wɔŋlaa tama-m ké na pá tɔvki-m,
na ma kpisiyi tom ke ahoɔ.
3 Hai, Isɔ səŋ nyá maɣamaɣa ke
ma nɔɣɔ tɔɔ ké huɛ taa.
Ye pə taɣa nyá, ma feina nɔɣɔlv.
4 N kenta pa ləmaɣasɛɛ tɔɔ ké,
n kaa yeɛ si pá kəli.
5 Pa wɛɛ ké isu pa tukuɣu ituule si:
Yɔlv yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ tɔɣənaɣa,
na ɪ piya náá taŋ na si niŋ wɔlv.
6 Maɣa yəlaa yookina yontu,
na pá tɔvki ma isɛntaa ké ntaɣama.
7 Wahala wakəla ma isɛntaa,
na má pəsi isu ulɛmɔvɔ.
8 Kusiyisim təŋlaa naaki ma wɔsasi,
pa nɔɣɔ taa fɛi kete.
Kɔpama kvləyi asayaa tɔɔ.
9 Tampana təŋlv ná kama nyɔvɔv ke ɪ mpaav taa ké.
Na wei ɪ feina kawalaya tɔ, ɪ toŋ sɔsəyi.
10 Ma taapalaa, í kɔɔ mə təna.
Maa naaki mə taa ké ləmaɣasɛɛ tv.

- 11 Ma kuyeyē tēwa, na pə kpeɲna
 təma nna a pələ ma tɔwa tɔ.
 Mpi ma nyuləgi səsəm ke hatoo ma taa tɔ pə
 wakəlaa.
- 12 Mpe pa yaaki ahoɔ ke ilim ké,
 na səkrɛtɔyɔ ɪ nyalaa ɪle,
 pa tɔŋ si pə caa nyaalɔyɔ.
- 13 Atətələ ke ma taŋaa si
 má sɔv má həntɪ tə səkrɛtɔyɔ taa.
- 14 Pəlaav nyagale ma caa,
 sonsompee meɣele ma too na ma kəɣə.
- 15 Ma feina tətɛlle tətɔ,
 na pə tu nii ɪsələ.
- 16 Maa kpeɲna-tɛɣe na má tiina sətaa tɛ,
 na má həntəna mɔsɔyɔ taa.

18

Pilita nyəntv

- ¹ M'p'ógú Suha tv Pilita təma si:
- ² Waatv wei ké í ka su yəɣɔtaɣa,
 na í kraɣa ləmaɣasɛɛ.
 ɪlena tɛ yəɣɔti təm kɔpantv.
- ³ ɪ suma si Soopu í nyəni-tɔyɔ heeŋ suwe?
 Pepe tɔɔ ké ɪ nyənəɣi-tɔyɔ kumɛɛməŋ?
- ⁴ Soopu ɪsu n huɣutuɣu lotu ke mpv na pááná tɔ,
 n hɔv si nyá tɔɔ ké pə lɔ tɛtv
 na kɔkraməŋ kpeɪ si na í laɣasi lona na?
- ⁵⁻⁶ ɪsəɣav təyaya taa kəkɔ
 ka tɛ ké na ka nyaləməle mɔki.

7 Isəna i ka təŋaɣana naani tə pu pasa.
 Ilena i maɣamaɣa i taa layatv náá yele na í hoti.

8 Mpi tə, puluyv taa ké i nəðhe tiwə,
 na í təŋ kv kpalahuuŋ tə.

9 Katəka ká kpa i nəntaalvɣv
 na ka ŋmusi náá həkə-i.

10 Puluyv pima ateye,
 na kvnyəpəm ke i mpaav taa.

11 Səɣəntv səsəəntv kraa-i na paa timpivi,
 na tə təŋəyi-i nəðhəle nəðhəle.

12 Paa i ka ké təŋ tv,
 nyəɣəsi ká lu-i ké na í svv kvnyəŋ taa.

13 Kvətəŋ isayav təɣv i nantv ke
 pə kraɣav i niŋ na i nəðhe təna tə.

14 Pu ləsi-i na təŋ ke i tə timpiv
 i caɣana naani tə, na pə pona-i sətəa wulav tə.

15 I təyaya ta ke i nyəŋka tətə,
 yvsv pəsəyi na í svv ka taa.
 Pa ŋmusa ka taa ké kəkə mamacəyəlasi.

16 Ilena í pəsi isv tɣv səkvv too
 kv lila na pə yoosina kv pilinasi tə.

17 I hətə ká saali tətə təna taa.
 Nəɣəlv kaa təəsi i tə.

18 Paa ləsi-i nyaaləm taa na í svv səkrətvɣv taa,
 na pá tv ləsi-i tətə.

19 I kaa yele pəyaya, yaa lsvv tv,
 yaa pə kaasi nəɣəlv na i isə ke i təcayale.

20 Ilim təlule, na pətətule nyəma ká nu

ι wakəlyu təm, na pə susi-weyε watu.

²¹ Isəna kutakeesəη teesi ká teesəna təyole.

Mpa pa ta nyi Isə tə pa lonte nté.

19

Soopu nyəntv

¹ Mpyúyú Soopu cəwa si:

² Pəlee ké í ká heesi-m
kunyəη tɔy na mə kuyəyətutu?

³ Təm naanɔwa kele í tema-m kutuyu,
pə fei-meyε fele si í cəəsəyi-m mpu?

⁴ Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyuyv taa ké pə teη.

⁵ Isu ι həη mə ti na kalampaani na
í mayasəyi si ma kawalaya kunyəη ke ma təkí tə,

⁶ ama í nyi si Isə kpana-m
ι puluyv taa, na í tɔy-m kunyəη.

⁷ Ye ma wiiki si pa laki-m mɔsɔη,
nəyɔlv u cəəki.

Na má yaaki si pá waasi-m,
nəyɔlv u seekəna ma təə.

⁸ Isə kaya ma mpaav, maa pəsəyi teev.
I yela-m səkpetyv taa, na ma hakəyi.

⁹ Isə kɔwa ma hətε yaav,
na í kəəli ma teeli ntenuyu.

¹⁰ Isə wakəla-m pə təna pə taa ké,
na í kpesi ma teelvɔv isu tɔy, na má sí.

¹¹ Isə pááná səsəəna huuna-m
na í nyənəyi-m ι kolontunaa taa ləlv.

¹² I yulokɔlaa kpeka kpentə nəyɔ na pá kəə ma təə,

na pá siki na pá cəəna-m.

13 Iso hatələna-m ma tɛɛtɔnaa,
na ma asəmaa náá yaaki na pá yeki-m.

14 Ma cəɔ nyəma na ma lulətanaa
ná səə ma təə.

15 Ma təyaya taa muɔlaa na ma təmle nyəma
ná yuyɔ-m na pá nyənəyi-m kraɪ tɔ.

16 Paa ma yaa ma təmle tɔ
na má wiina-ɪ, ɪ cəəkɪ-m.

17 Ma lu səŋ ke ma alɔ maɣamaɣa ké.
Ma pəyalaa ná nyəɣəsa-m.

18 Pə kpeŋna piya na ye ma kuləyi ɪle si wonjiyi-m.

19 Ma taapalaa kɔpama mpa maa səɔlaa tə,
pa lu-m luyɔ na pá kuləyi ma təə.

20 Ma luna pəcemteɣe.
Ma tɛma taasi təkəŋəkəŋə.

21 Ma taapalaa mɛ, hai, í nyənɪ ma pətəətəle.
Iso tɔna ma təə ké niŋ.

22 Pepe təə ké í tɔyɔ-m kɔnyəŋ ɪsu Iso?
Isəna í tɔ-m wahala tə, pə ta nu-meyele?

23 Hai, ye ɪsu paa ŋmaawa
ma kuyəɣətɔtɔ tənɛɣe takəlaya taa.

24 ɪsu paa ŋmaa-tɪ na nyəmlɛ ke kɔkramuyɔ təə,
na pá piisi, na tə wɛɛ tam təə, tə taa husi.

25 Ma nyəmə teu si ma təə sɛɛnɔ wɛna
ɪ weesuyɔ.

ɪnɪ ɪ ká yəɣətəna na pə su tənaya ke atɛ cənɛ.

26-27 Paa pə kəɔla ma nantɔ na pá yele muwa tike,
maa ná Iso na ma ɪsəle ké,
ɪ kaa wɛɛ-m muɔɔ.

Mpi ma sɔlaa tɔɔle,
hali pu laki-m lɔŋ.

²⁸ ɪ ká pɔɔsi mə ti si isənaya í ká kuli
ma tɔɔ, na í hiki tɔwaanle na í huɔna-m?

²⁹ ɪ la laakali, na pə taa kɔɔ na layate tala mə
mayamaɣa.

Mpi tɔ, mə kawalaya mɔna səm ké.
ɪ nyi si huɔle taŋa-me.

20

Sofaa nyəntv

¹ Mprúyú Naama tv Sofaa tɔma Soopu si:

² Nyá tɔm wakɔla ma laŋle,
ɪlena pu laki-m lɔŋ si má cɔ.

³ Ma nuwa isəna n kaləna-m na ń tuv-m tɔ.
ɪle ma nyəmə kucɔcɔtv ke ma ləmayasɛe taa.

⁴ Ma nyəmə teu si pə kraɣav
hatoo kɔyaŋku Isɔ su yulv ke ate tɔ,

⁵ asayaa akaitv u leeliyi.

Pəyele pa aŋmaala ná we tənyɔsi ké.

⁶ Paa isayav nyuvv ká kuli isəna,
na kv tokiyina isəŋmuntv.

⁷ ɪ tɛsəɣəna ké isu i mayamaɣa i pɔntv.

ɪlena mpa pa naakaya-i tɔ pá pɔɔsəɣi si: ɪ temna-we?

⁸ Isayav saaləɣi yem ké isu toosee.

Pa kaa tasa-i nav.

⁹ Mpa pa naakaya-i tɔ, pa kaa tasa-i nav.

Pəyele i kaa weɛ i lonte taa.

10 Isayau ká mēhna wēnav ηku ι ka hikina mūsōη
təγə kv nyəma.

Na kōnyōntvnaa náá watι ι piya.

11 Ι ka wēna ifepile ké na alaafəya.

Ama ι ká kpeenna pə tənaya mpv na í sōvna púúgú.

12 Isayatu ka wε-ι lelenj ké təkolvηkolv.

Uena í ηmesi-təγι ι nsəmle tee.

13 Na í kisi tə ləv na í ηmesi-təγι teu,

na t́ wε ι tantahaav taa.

14 Ama ι təγənaγa ηke ka lelenj

ká pəsι paasəle sətν ke ι lotu taa.

15 Ι ka lipa lelāa wēnav ηku tə,

Isə ká caali-ι na í tə-kv na ι nəγə.

16 Mpi ι mubkaya tə pə ké paasəle sətν ké,

na ntι tu kvna-ι.

17 Isayau kaa tasa nav ke naaləm na tuη

nim mpi pə kpeη ιsu pusi na ləōη tə.

18 Wēnav ηku ι taataa na í konti hanaya na í hiki tə,

ι kaa təγə-kv, ι ká mēhna-kvγv.

19 Mpi tə, ι muyula acamaa na í lə-wε.

Uleka pa kutulvη, ι ta ηma-wεγe paa kolvmvγv.

20 Ι wēnav luluyv ka wε səγəntv.

U kaa pəsι na í kpa pə taa pvlv.

21 Isayau liki pə tənaya pulvpu υ fitiyi.

Ama ι lanhvōlvmlε kaa leelina.

22 Hayanaya anaam taa ké lanwakəlle ká tii ι təō,

pə təna pu tv-ι wahala ké.

23 Waatv wei inι ι ká liki mpv təγə

Tacaa ká tisi ι təō ké ι pááná kəkə,

isu teu tǝmpɛɛ, na á yaga-i isu nyǝmá.

24 Ye i fita nyǝǝlɔyɔ maɣamaɣa yooɔ wontu,
nyǝǝlɔyɔ kuɛɛmɔyɔ tǝɔv ke paa tǝna-i na pá yaga-i.

25 I kɛɛsa kǝkǝ nyǝmle nte
tǝ tɔla i tǝnɔyɔ na i hǝǝle tǝ.
Ilena sǝm tii i tǝǝ kǝ kɛkɛpaa.

26 Sǝkɛɛtɔyɔ ke i tɛɛna, na kǝkǝ ŋka nǝǝlɔ
ta lu tǝ kǝ nyaga i maɣamaɣa.

Ilena kǝ kɛɛɛna mpi pǝ kaasa i tɛ tǝ.

27 Iɛtǝnɔyɔ í keɛli yɔlɔ inɔ i isayatu tǝǝ,
na tɛtu náá kɔli i tǝǝ.

28 Iɛǝ pááná kǝ kuu i tǝyaga wɛnau tǝnaya,
a kuyaku wule kǝ isu lum.

29 Iɛǝna Iɛǝ suwa isayalataa si paa tɛɛsǝna tǝǝle.

21

Soopu nyǝntɔ

1 Mǝpǝyǝ Soopu cǝwa si:

2 I ke ŋkɛɛɛɛ ke teu na í nu ma tǝm.

Pǝle pǝ hɛɛsǝǝna ma laɛle.

3 Ma kɛɛ mǝ yule,

í yele na ma yǝǝtɔ.

Ye ma tɛma ilɛ mǝ pǝsǝyɔ na í wonji-m.

4 Anɔ pǝ taya yɔlɔ ke ma wiikina.

Ile pɛpɛ tǝǝ kǝ ma suulu kaa tɛ?

5 I nyǝnɔ ma tǝm taa,

pu la-mɛyɛ ha, na í kɛɛ nǝǝsi.

6 Ye ma maɣamaɣa ma hɔv mpi pǝ makǝna-m tǝ
pǝ tǝm, ma laɛle wakǝlǝyɔ kǝ na má seliyɔ.

7 Pepe tǝǝ ké Iso yeki na asayaa wena weesuyu na
ton,

haləna pá kpatələyi?

8 Pa lɔlɔyɔ nyəma suuki ton ke pa kin
na pa saalənaa piiki na pá naaki.

9 Pə cayana-weye pa teesi taa ké.

Pa ta nyi sǝǝntu tǝm.

Pəyele Iso u maki-weye kpatóyó.

10 Pa naan wena alaafəya ké,
na í kraaki teu na í lɔlɔyi u hɔləsəyi.

11 Pa yeki pa piya ké na si kpakəyi
asewa isu heen, na si nmaaləyənə lanhulɔmlɛ.

12 Pa yooki yontu na akilimanaa,
na saɲkɔnaa, na həsi, na pá nuki leleɲ.

13 Pa yǝǝləyi ate cəneye mpu,
iləna pá tii atətəle taa na heesoyu.

14 Pǝcǝ pa tɔɲaya Iso ké si í tee í kaasi-we.

Mpe pa paa feina i luyɔ nyəntu ke nyəm.

15 Haləna pá tɔɲ si:

Aweye Toma təna tu,

na táá laki-i tǝmlɛ?

Ye tǝ yaa-i, pə waasi-tuyɔ we?

16 Pə taya mpe pa tənna pa ti cayanaɔ tǝm.

Asayaa ləmayasɛɛ u kpatəyənə Iso.

17 Anɪ səm u tutiyi-weye tam tam.

Pəyele wahala u wakələyi-we.

Pǝcǝ Iso u muyi-we na pááná.

18 Yəlaa kooliyina-weye isayatu

si heelim í kraɲa-we isu nyutu yaa muşoyu kpetɛ.

19 Iso u feləyi isayau pəyaya ke ka caa isayatu.

Pə taɣa pəyaya ŋkraŋuɣu kɛ
 Iso ká hɔ na cɛcɛ nu pə taa.

20 Pə wɛɛ kɛ si Toma tɛna tu í mu asayaa mpe
 na pááná na pá ná pa wakəlɣu.

21 Ye pa weesin tɛma cənɛ,
 pa piya tɔm u tasəyi-wɛyɛ nav tɔtɔ.

22 Pa kaa nɔki tələyɛ Iso kɛ huɔɣu.

Mpi tɔ, inɪ ɪ huɔkəna isɔtaa tillaa mayamaya.

23-24 Nɔɣɔɔ ɪɛ, pə caya-na-ɪ kɛ

na í tɔki teu, ɪ fɛina nɔɣəsɛɛ,
 u kratələyi lɔŋ,

na ɪ wɛna tɔnuɣu, haləna ɪ kantəkaya kuyaku.

25 Ama nɔɣɔɔ ná səkəna ɪ nɔɣɔ na ka nyaŋ,
 ɪ ta yɔɔləna kɔpantu natəli.

26 Pa tənaya mpɔ muɔɣu taa kɛ paa həntɪ
 na sonsompeɛ waasi pa tɔtɔ.

27 Ama, ma nyəmá mə taa layatu,

na huwɛɛ nna í huɔki ma tɔtɔ.

28 ɪ pɔɔsəyi si toŋtɔnaa

na asayaa mpe pa tɛɛsi wɛ le?

29 ɪɛ í tá pɔɔsi mpatɔntaa

na í cəkəna mpi pa nawa na pá yɔɣɔti tɔ?

30 Pə kentiɣi isayav tɔtɔ kɛ asaala

kuyaku kɛ, na pə cɔɔɔ-ɪ na Iso pááná.

31 Awe ká pɔɔsəna-m tɔntɛ nte ma tɔŋ tɔ tɔ tɔtɔ?

Na í lɛɛti-m ma isayatu?

32 Paa pona-ɪ tɔpinte kɛ,

na pá fɛŋiɣi ɪ pəlaav tɔtɔ.

33 Yəlaa tɛna tuɣuna caŋa na pá tɔŋəyi

ι waali, na pá kooliyi-ι si: Tεtu ί la-η kaafala.

³⁴ Με ιλε, tɔm kpai nyəntu ke ί heesəyəna ma lanje.
Mə kucəcətu təna ké kutusutu ké.

22

Ilifasi nyəntu

¹ Μρύγύ Temaη tu Ilifasi cəwa Soopu si:

² Iso u teeləyi yulu si ί waasi-ι.
Ama ye yulu wena nyuytu taa mayasəm, ι təyi ι weeki
teu.

³ Na yulu ί siyisaa yaa ι tewa təkpaataa,
weye pə waasəyi Toma təna tu?

⁴ Pə taya nyá isəsεεε teu tɔɔ ké
ι həη nyá ηkpaηyuytu na ί huukəna-η.

⁵ Nyá kawalaya katatəlaya na nyá isayatu
tam nyəntu tɔɔ ké Iso həη nyá ηkpaηη.

⁶ Mpi tɔ, n mukaya nyá teetɔnaa wontu
ke tɔloma ke musuη, na pə yeki-weye kpete.

⁷ N pema lom na təyənaya
ke wei lukətu na nyəyəsɪ ka puwa tɔ.

⁸ Yulu toη tu na kalampaanɪ tu
ka tənna tetu, na ί caya tə taa.

⁹ N təyənə leelu ke niη kakpasɪ, n pɛla sulav niη.

¹⁰ Pə tɔɔ ké katəsɪ tama-η
na səyəntu anaam nάά tuti-η.

¹¹ Səkpɛtuytu nyala nyá tɔɔ,
nn naana tiili, lom səsəəm lipa-η.

¹² Iso we hatoo isətaa ké na ί tee

isətulɔŋasɪ təə, na ɪ nyənəɣəna sɪ nyəəŋ taa.

13 ɪlena nyaa maɣasəɣɪ sɪ ɪsə tá nyɪ pɔlv.

ɪ kaa pəsɪ na ɪ tɛɛ ɪsəŋmɔntv təə

na ɪ hɔvna-tɔɣv aɛ.

14 ɪsə təŋ ɪsətənvɔv ntompee təə,

na ŋmɔntv taka ɪ təə, u naana tiili.

15 N caa sɪ ń təŋ

asayaa mpaav kɔpənɔvɔv kɛ?

16 Pə tɛma-wɛɣɛ kpiisuɣu kɛ, na pə waatv ta tata,

ɪsɪ lɔm kuukuɣu kolɔŋa tə.

17 Haləna yəlaa mpe pá təŋ

ɪsə Toma təna tv sɪ: Yele-tv təpamm.

Wɛɣɛ n pəsəɣɪ na ń la-tv?

18 Pəyele ɪnɪ ɪ ka haɣasəna pa tɛɛsɪ nyéma kɛ tɔŋ.

ɪsə ɪ pɔna asayaa ləmaɣasɛɛ anəɣɪ poolɔŋ.

19 Yəlaa kɔpama na mpa pa fɛɪ təm tə,

pa na ná pa wakəlvɔv na pá wɔŋ-wɛ.

20 Pə wakəla pa kolontunaa

na kəkə nyaga pa wɛnav.

21 Təv, nyá na ɪsə ɪ ciiki na pə hɛtɪ-ŋ.

Waatv ɪnəɣɪ n ká nu leleŋ.

22 Mv ma kɔsɛɣɛsətv na

ń təkɪ ma təm kɛ nyá lotu taa.

23 Ləsɪ mpi pə ta siɣisi təɣə nyá tɛ,

na ń məli Toma təna tv tɛɛ na ɪ taɣanɪ-ŋ.

24 Lə nyá wɔla kɔpampaŋ kɛ

aɛɣɛ ləəv pɛɛ hɛkv taa.

25 ɪlena Toma təna tv pəsɪ nyá wɔla,

na nyá liyitee hōwa.

26 Waatu inəgi i ká pəsi nyá lelen kopan
təlule na n̄ tekəgi-i niŋ.

27 N ká sələməgi-i na í nukɪ,
na n̄ yoosiŋi nti n ka yəɔtaa na n̄ su tō.

28 Paa ntiŋi n suwa, n waaki kέ,
na nyá mpaav hulomɪ.

29 Mpi tō, Iso tisiŋi kalampaanɪ nyəma kέ.
Ilena í waasəgi wei i pasəgi i ti tō.

30 Iso ká waasi wei i ta ke isayav
təɔ i tənəŋŋ weetu tō.

Paa tasəkəle tu i waasəgi-i kέ.

Si í tō tənəŋŋ taa,

ilena pə ya i nyuyu.

23

Soopu nyəntv

1 M̄p̄ȳȳ Soopu cəwa si:

2 Nəənəw tō, ma wula pəsa pááná kέ.

Ilena ma wahala náá təkəgi ma feesiŋ.

3 Hai, ye maa nyəmə Iso te,

maa pola i təcəale kέ.

4 Maa hula-i ma tampana.

Mpi tō, təmnaa su ma nəɔ taa kέ.

5 Halɪ maa nyəmə nti i cəəkayə-m tō

na ma cəkəna nti i heelayə-m tō.

6 Ie i ká kaasi i taa toma si i kuləgi ma tō?

Aai, i ká ke ŋkraŋyɔ kέ na í nu ma kuyəɔtɔtɔ.

7 Ie i ká ná si i kolontu inɪ i

təhəyi tampana, ɪɛna í ná si ɪ təm huulɔ
ka ɛɛ-m tam təɔ.

⁸ Paa ma pola ilim təlule, ɪ fɛɪ,
yaa ma məhna pə tətule maa keesiyi-ɪ.

⁹ Paa ma pɛɛkəna ilim ntəyən təɔ, maa naaki-ɪ.
Yaa ma kɛɛna pə mpətəy təɔ, ɪ fɛɪ loosuyɔ.

¹⁰ Pəyele ɪ nyəmá mpraav ŋku ma kraɣaa tə.
Paa ɪ maɣasa-m ma lu ké təsoolii, ɪsu wɔla kupaŋ.

¹¹ ɪ nəntaaləy taa ké ma tɔkaya ma nyəy.
Ma təna ɪ mpraav kɛ mprɔyɔ ma ta heli.

¹² Ma ta lɔ ɪ nəyɔ taa kɔsəsutɔ.
Ma pɛta ma təyi ɪ luyɔ nyəntɔ taa ké.

¹³ Ama ye ɪ tɔ ntiyi ɪ taa,
ɪ yeki-ti. Nti ɪ səɔlaa tə ntəyi ɪ laki.

¹⁴ Nti ɪ ka suwa ma təɔ təyɔ ɪ laki-m,
ɪ ká su lentənaa kɛ mpɔ tətə.

¹⁵ Pə təɔ ké ma apalɔtɔ leki ɪsɔ kin.
Ye ma kraɣa hɔwɛɛ ɪɛ səyɔntɔ kraaki-m.

¹⁶ ɪsɔ Toma təna tɔ yəkəna ma apalɔtɔ
na í tɔ-m səyɔntɔ səsɔntɔ.

¹⁷ Mpi tə, pə taya səkɛtuyɔ ŋku ku waasa ma təɔ tə,
ŋku ku wakələna-m.

24

Soopu nyəntɔ tətə

¹ Mprɔyɔ Soopu tasaa si:
Pepe təɔ ké ɪsɔ Toma təna tɔ ta su kuyaku
ŋku ɪ nyəntaa ká na-ɪ na í huɔkəna tə?

² Pəyele yələa tuusiyi pa tɛtɔ toosi,
na lələa náá tiikiyi kaləkəy kuŋmuləy.

³ Pa leekəyi sulav ke i kpaŋaɣa,
na pá kpaɣa leelu nav ke tɔlɔma.

⁴ Uena pá suliyi kunyɔntɔnaa ke mpaav taa,
na pá yəkəyi-we na pá tusiyi.
Na pá caaləyi-we si pá ŋmeləyi.

⁵ Pa pəsa isi taale kpaŋasi ke nyutu taa ké.
Tanaŋ ahula ke pa lukɪ na pá puki
pa piya tɔɣɔnaɣa pɛekuyv ke wɔlaɣa tetv nti tɔ taa fei
caɣav tɔ.

⁶ Tetelatv taale taa ké pa kuŋ.
Uena pá kunti isayav tuŋ wei pa yaa si leseŋnaa tɔ.

⁷ Pa həntəyi ahoo ke kpete ké, kutakəm fei.
Pa feina sayatanaa ke saa wei watv kpaaki tɔ.

⁸ Tɛv nukɪ-weɣe pulasi taa ké.
Təsvɔle fei.
Uena pá cɔsəɣəna kəkpaŋməŋ.

⁹ Pa kəələyi sulav ke həla tɔɔ,
na pá leeki-i na toŋ.

Uena pá kpaəkəyi kunyɔntɔnaa tokonaa ke tɔlɔma.

¹⁰ Pə waali uena pá tv-weɣe tɔnte ke kpete, wontu fei.
Na pá sukəyi-weɣe tɔɣɔnaɣa ke nyɔɣasi.

¹¹ Pa mɔləyi tɔyv ŋku pa yaa si Olifi tɔ kv pee nim,
na pá nyaasəyi tɔyv ŋku pa yaa si leseŋ tɔ kv pee lɔm
na lɔkətv.

¹² Acalee taa yəlaa mpa pə kɔwa
na mpa pa caaki səpv tɔ,
pa mɔləyi na pá maki kapusi na pá pɛəkəyi si pá
waasi-we.
Ama Taca naa paasəɣəna acaalətv nti.

13 Lempa ná kέ mpa paa caaki nyaaləm tə.
Ani pa ta nyi Isə mpaan,
pəcə paa tu təhəyi-i.

14 Tefemle ke yulukulv kuləyi
na í kú wahala tu na konyəntv,
na ahoo yu, ilena í tee ηmuləm.

15 Apalv wasanjalı feñiyi səkrətyu taa kέ,
na í takəyi i isəntə kέ pəcekəle
na í təη si: Nəyəl v kaa na-m.

16 Ahoo ke ηmulv yəkəyi kutuluγu na í ηmulı.
Ilim taa, ilena í təkı i təyi i te.
I ta nyi isəna nyaaləm wee tə.

17 Paa tanaη ηku kv kέ mpeye səm səkrətyu kέ.
Mpi tə, pa nukı pə səyəntv səsəəntv.

18 Isayav wee kέ isu ləm teekuyəna kaawulaya tə.
I təcayale kέ mpusi nyənte ke tetv taa kέ,
i kaa tasa tuη wei pa yaa
si ləseηnaa tə i taale mpaav kέ təηyυ.

19 Teitei isu wulaya
na hanaya nyəkuyv tev təmpəe ləm tə.
Mpyúy atətəle teekəna isayav.

20 I too kululv ká səə i təə.
Pa kaa ηmaa i hətə ke tiili.
Ile pə pəla isayav nté isu tyυ.

21 Mpi tə, i tyυi wahala ke kaalulaya kέ,
na í kisiyi kuranv lapv ke leelu.

22 Aai, Isə toη təə,
i yeki kέ na musəηtənaa weesıη tayaləyi.
Pa tayənaəyi pa nəəhəe təə kέ səηyυ,
pəyele pa taa teeləyi weesuyv.

23 Iso yeki na pá cawana pa ti.

Ama i fenjiyi pa tonte taa.

24 Laasaya tɔɔ ké yɔlaa

mpɛ pa sɛnɛgi, ɔlena pɔ saali.

Na pá kpili nyɔɔn, ɔsu tɔyɔ hɛtɔyɔ wɔɔɔyɔ tɔ.

Na pá lontili, ɔsu pa setɔyɔ lɔɔɔyɔ tɔ.

25 Awe ka kɛɛsɛna-m si pɔ taya mpɔ?

Awe ká pɛsi ma tɔm kɛ kɛɛtɛ?

25

Pilita nyɔntɔ

1 Mɔpɔyɔ Suha tɔ Pilita cɔwa Soopu si:

2 Iso kɛɛ tɔn sɔsɔɔn sɔɔntɔ nyɔn tɔ.

I haaki hɛɛsɔyɔ na toma ké hatoo ɔsɔta.

3 Awe pɛsɛgi na í kala i samaa?

Yaa awe u naakɛna i nyaalɛm?

4 Yɔɔ kaa pɛsi na í siyisi

yaa í wɛɛ Iso tɛnaɔnɔ.

5 Paa ɔsɔtɔ maɔamaya, yaa

ɔsɔtulɔnɔsi, si fɛi Iso tɛnaɔnɔ.

6 Kacanɔfana yɔɔ pɛyaya

nka ká wɛ ɔsu atantaaliya tɔ?

26

Soopu nyɔntɔ

1 Mɔpɔyɔɔ Soopu cɔwa si:

2 Pɔwɛ! Ama n nyɛmá ɔcam sɛnɔ,

n nyɛmá wei i fɛina toma tɔ i tem.

3 Ama n nyɛmá lɛmaɔasɛɛ fɛi tɔ kɛ layatɔ

tasuyu, na í hvləyi nyəm səsəəm.

⁴ Aweye n yəgətəyi təmnaa mpe?

Na awe tu tɔna-təyi nyá taa?

Isə toŋ ke pə tənə pə tə

⁵ Sətəa seliyi pa təcəyalə taa ké hatoo lɔm tɛɛ.

⁶ Mpi tə, Isə naaki atətələ taa ké təcəicɛi.

Pəyele pə keela púyó səsəəv ŋku ku tə ké,
pɔlɔ tá kenti-i.

⁷ Inɪ ɪ pəna isətənyu ke yem taa,
na í susi antulinya ke kpeɛ taa.

⁸ Inɪ ɪ haɣasəna tɛv lɔm ke isəŋmɔntu taa
na tó lá yuŋ, pəcó tə kaa ya.

⁹ Inɪ ɪ takəyənə ɪ kumte tə
ké isəŋmɔntu isɪ saalaya.

¹⁰ I pu ŋmaalaya ke tɛŋku tə,
na í cəə na í ta.

Haləna pə suna səkrɛtyu na nyaaləm pə tənaya.

¹¹ Ye Isə holaa, səgəntu kpaaki
isətənyu akelenaa ké na pá seliyi.

¹² I toŋ ke ɪ selisiyina tɛŋku.

Ulena í wakəli isəcav na ɪ layatv.

¹³ I feesiŋ keela isətənyu tə.

Ulena ɪ nin náá tɔli tɔm səsə wei ɪ seekaya tə.

¹⁴ Pə tənaya mpv ɪ təma nyaləmlɛ nté,

na tó nuki a taŋ ke pəcə pəcə.

Ue awe ká pəsi ɪ toŋ kəkəte səsəəle ke nuw?

27

Soopu nyəntv tətə

1 Mpuɣule Soopu kpaɣa i kunyɔwiina si:

2 Ma tuukina weesuɣu tu Iso Toma tɛna tu.
Wei i pɛɲi-m tampana, na í wakələyi ma laɲle tɔ.

3 Ye ma weesuɣu kaasaa,
na Iso feesiɲ we ma muna tee.

4 Ma ntompee kaa yɔɣɔti isayatu.
Pəyele ma nsəmle kaa ləsi pəpətɔ tɔm natəli.

5 Mpusi í polo pooluɲ, na mpi maa ha-meɣe
tampana tɔ.

Haləna ma səm, ma kaa kisi hulɔyɔ si ma feina taali.

6 Ma tɔka ma tampana ké, ma kaa yele.
Pəyele ma kuyeeɲ tɔm fei-m feele ke ma taa.

7 Pə pəsi ma kolontu ke isayav,
na pə pəsi ma tɔɔ kullɔ ke wei i feina tampana tɔ.

8 Ye Iso tama isayav tomle
na í ləsi i weesuɣu,
pepeye i tasəyi teeɔyɔ?

9 Ye laɲwakəlle maɣana-i Iso kaa nu i wula.

10 Pu wee si Toma tɛna tu ke
i laɲle í heena na í sələməyi-i tam.

11 Maa seɣesi-meɣe Iso mpaan tɔm
ma kaa ηmesi-meɣe mpi pə pəle Toma tɛna tu towa
tɔ.

12 Ama pa tɛna pa nyəmə nti tə wee tɔ.
Ile pepe tɔɔ ké pa yɔɣətəyi tɔm kpete nyəntɔ?

Kawaaya ŋka kaa leeliyi tɔ

13 Mpi Iso Toma tɛna tu suwa si yulɔ isayav tete,
na musuntɔ kpancoou tɔɣɔle si:

14 Ye i piya hukaa, yoou ká kuna-we.

Pəyele təyənaxa kaa tala pa piya piya.
 15 Yulokusəku ká kəna mpa pu səw tə,
 pa leelaa kaa wii-wε.

16 Ye ι kaawa liyitee isu kanyəηa,
 na wontu isu afəla.
 17 Siyisilu ka suuna-tι,
 na yulə kupaη nάά təyə ι liyitee.

18 I təyaxa wε ké isu huu huukuɣu tə,
 yaa isu taηlɔ sikuɣu cokəle tə.
 19 I həntuɣu waatu, ι ké liyitee tu.
 Ama ι ká feη tə, á moka yem.
 20 Laηwakəlle tutiyi-ι ké isu lɔm,
 na kacuculaɣa nάά kraɣa-ι ahoə taa.
 21 Ilim təhule heelim ləsəyənə-ι
 ι təcaɣale na toη, na pə keli na pə tɛena.

22 Pa təkki-ι nyəmá ké na pətətəle fei,
 na í kaasəyi ι ti si í se.
 23 Uena ι nalaa krasəyi amukəη ke ι təm,
 na pá huləyi kacuyulasi.

28

Ləmagasεε ké Iso kucəw

1 Tə nyəmá liyitee nyəyətə təhulle,
 na timpi pa nyaaləyi wola tə.
 2 Tətə tεε ké pá ləsəyi nyəyəlɔy.
 Uena pá ləsi kusεεmuɣu ke pələ taa.

3 Nyəyətə hullaa pukina fətəla ké
 na pá pεeki timpi timpi kəla
 luməη təyə pεε wena a ηməla atətəle taa tə.

⁴ Pa huliyi púúyú ké na pá hatə̀ləna yə̀laa tə̀caɣale.
 Nə̀əhɛɛ kpisiyi sənau,
 ɪləna pə̀ susi-wɛɣɛ yem taa, na pə̀ fiisiyi-wɛ.

⁵ Tɛtu nti tə̀ tə̀ pa halə̀ɣi tə̀ɣə̀naya tə̀
 pə̀ caɣa ké ɪsu kəkə̀ pə̀sa-tə̀ɣi kɛntələsi
 kɛ tə̀ kite tɛɛ.

⁶ Timpi tɛtu nti tə̀ pɛɛ wɛɛ tə̀ɣə̀ pa hikiyi
 liyitee pələ̀ nte tə̀ wɛ pooku tələ̀ tə̀, na wɔla mɔlum.

⁷ Cólóv ta nyi púúyú ŋku kv mpaav.
 Pə̀yele yepɛleku tá loosi-kó.

⁸ Taale wontuɣu aka nə̀ɣə̀lv,
 yaa tə̀ɣə̀laya ta tə̀ŋta-kv.

⁹ Yɔlv paasi tɔna kvkɛramvɣv kɛ niŋ,
 halə̀na í kɛsə̀ɣi pə̀əŋ na ɪ kila tɛɛ,
 na í pə̀sə̀ɣi-ɪ kɛntələsi.

¹⁰ Na í huliyi kvkɛramvɣv taa ké pə̀əŋ,
 na í naaki kv taa kvɛpampam na ɪ ɪsə̀pələ.

¹¹ Na í təkki lvm təkɛntənaa ké akɔla,
 na í pukina mpi pə̀ ŋməlaa tə̀ɣə̀ nyaaləm taa.

¹² ɪlɛ lɛɣɛ lə̀mɔɣasɛɛ ná wɛɛ?
 Nyəm tə̀caɣale kɛ le?

¹³ Yɔlv ná tá nyi pə̀ teu.

Pə̀yele pə̀ tu fɛi yə̀laa tɛtu taa.

¹⁴ Púúyú anaam si: Lə̀mɔɣasɛɛ fɛi ma taa.
 Tɛŋku si: Lə̀mɔɣasɛɛ fɛi ma cɔlv.

¹⁵ Paa yakɪ-yɛ na wɔla yaa liyitee.

¹⁶ Pə̀yele paa laɣasə̀ɣə̀na-yɛ
 na Ofii tɛtu wɔla, yaa liyitee pɛɛ
 kvkɛɛtɛɛ na pooku nyə̀na.

17 Pa kaa keesəna-ye na kraləpa yaa wola.
Pəyele pa kaa pəsi na pá layasi-ye
na wola kəpampan həyaya.

18 Paa keesəyana ləmayasee ke
pəyolasi, yaa kraləpa nyininyini.
A kəla teu ke lutu pee nna a we liyitee tə.

19 Itiyopii liyitee pələ nte tə we
Kasasaŋa tə tə ta haŋna-ye.
Pəyele wola kəpampan mayamaɣa u keesəyana-ye.

20 Ue leye ləmayasee ná lukəna?
Yaa nyəm təcaɣale ke le?

21 Ləmayasee ŋmela weesuɣu nyəm tənaya,
sumasi u loosiyi-ye.

22 Səm na púyú səsəŋku pa tən si:
Tə nu pa yəyətəyi a təm ke kənu ké.

23 Iso tike nyəmna a mpaav na a təcaɣale.

24 Mpi tə, i naaki ké na pá tala tetu tənaya.
Pəyele i cekəna pə tənə mpi pə wee tə.

25 Waatu wei i towa heelim ke
tən, na í pu tənku tənasi tə.

26 I su teu ke ku waatənaa na ku lona,
na í hee mpaav ke teu nyəyəsuyu na ku calanaa.

27 Waatu inəyi i nawa ləmayasee na í mayasi-ye,
na í su a kite na í sa-ye.

28 Tənaya i suwa yəlaa si:
Ləmayasee nté Tacaɣa Iso nyamnav,
na isayatu yepu nté nyəm.

29

Soopu təm kantəkaya nyəntu

1 M'púyú Soopu kraɣa i konyəwiina si:

² Pepe mələyəna-m ısu too ıle,
 saa wei Tacaa feŋaya ma təə,
³ na ı fətəla mvyı ma nyvyu taa tə.
 Ma təŋayana ı nyaaləm ke ahoo ké.

⁴ Ye pu mələyana-m ma wule taa,
 ısu waatu wei İso yaakaya-m ı taaralu,
 na í feŋiyi ma təyaya təə tə.

⁵ Toma təna tu ka we ma kiŋ,
 na ma piya tu-m hekv.

⁶ Naaləm ka tələna-m ké təhə,
 na nim kpeŋ pə tənyaasəle ke kvkramvyu təə.

⁷ Waatu wei ma luki nənəyə tee sı,
 ma cakı ıcate səsaa təcayale tə.

⁸ Ye pa na-m, ifepiya ná heləyi ké,
 na kvkpatəlaa náá kuləyi na pá səŋəyi.

⁹ Kupaalaa na suŋaya yəyətaya,
 na pá kraaki nəəsı.

¹⁰ Awulaa maɣamaya ná suŋaya ké,
 na pa nsəma matəna pa tantahaan.

¹¹ Mpa pa nukaya ma təm tə, pa yaakaya-m lelen
 nulv ké.

Mpa pa naakaya-m tə, pa ləsəyi ma aseeta.

¹² Mpi tə, ye konyəntu wiiki ma waasəyi-ı ké.
 Ma səŋna sulav wei ı feina paasənlv tə.

¹³ Mpa pa caakı səpu tə,
 pa kooliyi-m kvpantv ké,
 na má heesəyi leelaa lanja.

¹⁴ Siyisyu ke ma suuwa ısu toko,
 na tampana tənyu, ısu cara na kahuka.

15 Maa wεε kέ isu yolum isθλε.

Maa wεε isu kaakalaya nθhθλε.

16 Mayale kunyontunaa caa.

Ma paasθyθna mpa ma ta nyi tθ, pa tθm ke teu.

17 Ma yθkθyι asayaa tamasi,

na mά wθyθsθyι tθyθnaya ke pa kela taa.

18 Ma tθyaya si maa kpatθli kέ tθkunθku.

Maa si ma tantε taa isu sumaya.

19 Ma wεε kέ isu tθyυ ηku ku lila kama lum taa,

na cθlvu niyitiyι ku piliyasι ke ahoo tθ.

20 Ma teeli kά wεε tam kέ ι kaa si,

na ma toma isu tθvυ ηku ku nyθθ teu tθ.

21 Yθlaa nukaya ma tθm kέ,

na pά tanθaa na pά mθyι ma layatu tasuyυ na pά suma.

22 Pa nukaya ma tθm kέ pa tθnaya.

Ye ma tεma yθyθtuyυ nθyθlv u cθθki natθli.

23 Yθlaa tanθaya-m kέ, na pά haawa

nθθsi isu pa tanθuyυ teu tθ.

24 Ma mθyυlayana-wεyε, ιλε paa tθyθna.

Pθyele paa pθsθyι na pά wakθli ma isentaa hεtuyυ.

25 Maa kena pa nyuyυ ty,

na mά hυlθyι-wεyε mpaav ηku paa tθy tθ,

na mά wε isu wulav ke ι kpekθle yθlaa taa.

Ma hεesaya lanθwakθlle nyθma lanθ.

30

Soopu tθm kantakaya nyθntv tθtθ

1 Μρύγύ Soopu tasaa si:

Ama nθθnθθ ιλε,

piya wonθiyina-m.

Paa nyaŋna ma kpatəlaya.
 Pəyele pa caanaa taa tala si,
 má tv-weyε hasi nsi si fenjiyi ma kaləkəŋ tə si taa.
² Pəpəye pa toŋ waasəyi?
 Anɪ pa kaa tu pəsi na pá kpatəli.

³ Nyəŋsi, na laŋyυ pu-wε,
 na pá te taasi, na pá seeki lona nna pə kpiisa
 too ləŋ na a wulaa tə, a taa.
⁴ Pa kpesəyi tuusi hatv ke hotisi kila.
 Pa təŋənaɣa nté pa te tiikasɪ nasəli si lila.

⁵ Pa təŋənəyi-weyε yəlaa taa,
 na kokoole, isu ŋmulaa.

⁶ Pa təcaɣale nté tətəka səsəna kutemɪŋ tεε,
 na pεε tεε, na kəkraməŋ pəŋ taa.

⁷ Səwa hotisi tεε ké pa mawa tətɪm tətɪm,
 na yəlaa nukɪ pa wula.

⁸ Pa ké tətəlataa, na nyəŋ feɪnaa,
 na pá təŋənəyi-weyε tətɪ taa.

⁹ Nəənəə maya pa cakəna, na pá yookina-m yontu.

¹⁰ Pa taa kraakəna-m na pá haaki-m siyile,
 halɪ pá təkɪ-m ntayama.

¹¹ Isə pasa-m na í məŋna-m atε.

Ulena pá kpisi pa ti krau, na pá nyənəyi-m yem.

¹² Ma ntəŋəŋ təə ké pa kuləyi.

Pa tyyu-m katəsi si pá pɛti-m na pá pɛəkəyi
 mpaav si pá hiki-m na pá wakəli-m.

¹³ Pa təkə ma mpaav na pá lukɪ
 ma wakələyυ. Nəŋəlv u səŋna-wε.

¹⁴ Pa tapayə isu púyú səsəv ke pa suuna,

na pá kpetələyi təmaɣa tampana təɔ.

15 Səɣəntu kraaki-m ké na pə kpiisi
ma teeli isu heelim.
Ma nyɔɣu ɣaɣu ńa salaa, isu isəɣmuntɔ.

16 Nɔɔnɔɔ ma weesuɣu caaki luw ké,
ma wɛ wahala kuyeyɛ taa.

17 Pə sáləɣí ma muwa taa ké,
pa ahoɔ máá heesəyi wɔsasi.

18 Iso kra ma toko taa na toma,
na i ləla ma capa luɣu tɛɛ.

19 I ləɣə-m afəla taa.
Ma pəsa tɔlɔma na muɔɣu.

20 Iso ma yaaki-ɛ, nn saɛ cɔɔ.
Pəyele n səɣa ma kəɣkəɣ taa,
nn tu nyənəyi-m.

21 N tɔɣi-m kunyɔɣ na pətɔtələ fɛi,
n cɔɔsəyi-m na nyá tɔɣ.

22 N yelaa na heelim sɔsɔm kraɣa-m.
N yelaa na ma seliɣi kacuculaya sɔsaya taa.

23 Ma nyə́má teu si səm tɛɣɛ ń pukina-m.
Weesiɣ nyə́ma təpote nté.

24 Ye yɔlɔ caaki lepu, u tekəyi niɣ?
Wei i wɛ wahala taa tɔ,
u wiiki na í yaa si pá sənə-i?

25 Ma wiikaɣa wahala nyə́ma tɔɔ ké,
na má wɛna kunyɔntɔnaa pətɔtələ.

26 Təcaɣanaw, na nyaaləm ke maa taɣaa.
Ilena səkpetuɣu na wahala náá maɣana-m.

27 Wahala kuyeyi tutuyu-m ké,
na ma laakali pəsəyi kutamsa.

28 Ye ma təŋ səkrətuyv, nəyɔlv u heesəyi ma lanje.
Ye ma səŋa samaa taa wula ké.

29 Ma pəsa ɪsu taale hasi taapalv ké,
yaa taataanaa camna.

30 Ma tənuyv piliyi ké,
na kó litiyi. Pə sáləyi ma mɔwa taa, na á wɔləyi.

31 Ma saŋkv pəsa səm nyəŋ ké,
na ma həlaya náá hɔləyi səm yontu.

31

Soopu kantəkaya nyəntv tətə

1 Ma su ma təyi nəyɔ na tuunav si,
má taa nyəni pɛelɔ nəyɔlv na má nyuli-i.

2 Ye pə taya mpv, ma feina kpancoou,
yaa ma paa nyəm napəli.

Maa təŋ si Toma təna tv í tilina-m na ɪsətəa?

3 Kutakɛɛsəŋ ke pə wakələyi,
na wahala náá mayana wakəllaa.

4 ɪsə nyəmá ma mpaan na ma təntɛ təna.

5 Ma ta tə mpaav kɔlɔluyv taa.
Pəyele ma ta la acilayav natəli.

6 ɪsə mayas-i-m na nyá mayasəlaya kusiɣisaya.
N ká ná si ma ta wakəli tiili.

7 Ye ma yela mpaav kusiɣisuyv,
yaa ma ɪɛ yelaa na má nyuli ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na ɪɣayav natəli.

8 ɪɛ nəyɔlv í təyɔ ma kɔhaləm
na pá kɛɛsi mpi ma səwa tə.

9 Ye ma nyula lelv alv,
yaa ma tu cenja alv ke ma tɔɔntɔle nɔnɔɔ tɛɛ.

10 Ue ma nyəŋ í pəsi nɔɔlv tɔmlɛ tv,
na paa apalv wei í lana-ı isəna ı caaki tɔ.

11 Pə taɣa pulv,
mpv ını pə ké acaalətv səsəontv ké.
Pə weɛ sı paa hɔlv wei, í hə pə latv ŋkraŋvɔv.

12 Ye ısu maa lapa mpv ma ısaɣatv ka pəsa kəkə ké
na ká nyaya ma wɛnav təna.

13 Ye ısu ma nyəna ma tɔmlɛ tv apalv yaa
alvnyəŋ ke yem ké hɔlv taa, na má tá ha-ı tampana.

14 Ue waatv wei Iso ká kəw feŋvɔv na í pəsı-m tɔ,
wentiyi maa cɔ?

15 Mpi tɔ, Iso kulvm wei ını
ı lapa-m ma too lotv taa tɔ,
ını ı lapəna pelev tətɔ.

16 Ma ta pɛ acamaa ke mpi pa nyuləyi tɔ.
Pəyele ma ta yelev na leelv ıse nyəŋ.

17 Ma ta tɔɔta ma mvtiya
ke ma tike na má pé sulav.

18 Hatoo ma pəcaatv ke ma na sulav tə puwa,
ısu vɔlv na ı caa.
Ma paasəɣəna leelv ke too ı həv tɛɛ ké.

19 Ye ma nawa nɔɔlv na í cəki,
na í feina wontv,
yaa konyəntv laŋa kvtakvɔv,

20 ma haaki-ı ma heeŋ hvntv kunti ké,
na í takı na pə haŋı-ı na í seɛ-m.

21 Ye isu tɔm huɔlaa sɛna-m
na mǎ nyaasi sulav nɔɔɔɔɔ,

22 ɪle pə kpeesi ma ŋkpaləŋa

ke ma asəŋkpeku tɔɔ, na kǎ pɛli ma ŋkuluŋa taa.

23 Mpi tɔ, ma nyaŋna Iso mpusi kɛ,
maa pəsəyi na ma səŋ.

Ma feina ma təyi Iso sɔsɔɔntu kin.

24 Ma ta tu ma naani ke wɔla tɔɔ.

Pəyele ma ta pɛti ma təyi liyitee nyəɔɔɔɔɔ.

25 Pə taɔa ma wɛnav sɔsɔɔm

yaa mpi ma hikaa təɔa ma tu naani.

26 Ye ma nawa ilim na pə nyaaləm teu,

na mǎ nyəni ɪsɔtu, na ɪlé ɪ tɛɛkəna ɪ caŋəm.

27 Pə puɔusi-m ma lotu taa

na mǎ nyəni-wɛ, isu Iso, yaa mǎ sɛɛ-wɛ.

28 Ye ma lapa mpɔ, pə kɛ ɪsayaɔtu sɔsɔɔntu kɛ,

pə mɔna huɔlaa ɪ tu-m saləka.

Mpi tɔ, ma lu Iso waaləyi.

29 Ma lanle ta heena ma kolontu wahala.

Pəyele ma ta ŋmaaləna ɪ kɔnyəntəɔɔle nte tɔ maɔana-
ɪ tɔ.

30 Ma ta tisi si ma nsəmle ɪ sələmɪ

ma kolontu inɪ ɪ səm na tɔ pənti.

31 Ma təyaya nyəma yəɔtəyi si

nəɔɔɔɔɔ fei wei ɪ ta təɔa ma tɛye nantɔ na ɪ nyəɔɔsi tɔ.

32 Mɔɔɔ u həntəyi awalɪ kɛ ma tɛ.

Ma tɔləyi ma nənəɔa ke mpatəntu kɛ.

33 Ma ta ŋmesi ma kawalaya, isu lɛlaa lakɔyɔ tɔ.

Yaa mǎ kisi ma tasəkəle tisuyɔ.

34 Ma ta nyana samaa, yaa yəlaa kɔtɔyɔ

na má su na má yele nənəγə ke təηnav.

³⁵ Hai, awe hikiyi-m wei ɪ ká nuna-m tə?

Ma kantəkaya kuyəγətutv ntə.

Toma təna tv í cə-m na í holi-m nti
ma kolontu ηmaawa ma tə tə.

³⁶ Maa te ma nyuyv ke ma kolontu kəηmanjmaatu
ntəyi,

isu ntenuyu, na má layali-təyi ma asəηkpekij tə.

³⁷ Maa heeli Iso ké ma kulapəle təna təm

na má polo ɪ kij təkaa, isu awulumpu.

³⁸ Ye ma taale wiiki si pə ləeti-m

na tə taa awasa pələyi isəlvəm.

³⁹ Ye ma təγə a kuləlvəm ke faalaa,

na má muyuli a nyəma kərəma.

⁴⁰ Ile ma kvututum í yele nyəv,

na səwa na nyutv isayatv ləeti.

Soopu kuyəγətutv tənaya ntə.

ILIHU KUYƏγƏTUTV

(Titite 32-37)

32

¹ Mpyó Ulfasi na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke cəv ke timpɪ ɪ nyənəyi ɪ təyi yulv kupaη tə. ² Ntəna pááná haη Ilihu, wei ɪ ké Pusi kpekəle tv Lam luluyv tv Palakeli pəyalv tə. Mpi tə, Soopu təη si Iso nyənəyi inəyi siyisilu. ³ Pə kaasi ɪ taa haηna ɪ taapalaa tooso ké. Mpi pə tə pa ta pəsi na pá cə Soopu ke natəli tə. Paa na mpv, pa kú ɪ təm. ⁴ Ilihu ka kəna ɪ taapalaa taa səkpelu. Pə tə ké ɪ suma na pə təkəna-ɪ yəγətaya. ⁵ ɪ

kōma na í ná si apalaa tooso iní i lanja kucəcətu, ilena
pááná haní-i səsəm.

Ilihu hvləyi i kucəcətu kvtoluyu

⁶ Μρύγύ Ilihu tōma si:

Μεγε səsaa

na maγa pəyaya təγə ma selaya si,

má taa huli-meγε ma nyəmto səsəntu.

⁷ Κυκραtəlaa na mpa pa puσι təwa tə,
mpeγε pə wεε si pá seγeσι ləmaγasee təm.

⁸ Təm tampana təə, feesuγu ηku kv ké

Toma təna tu nyəηku tə, ηku kv wena yulə taa

na kú haaki-i nyəm.

⁹ Pə taya puσι paγale tγyona yulə ke ləmaγasee.

Pəyele pə taya kvκραtəlaa tike nyəmna kusiyisim.

¹⁰ Pə təə ké ma təη si, í ke ηkraηη

na má tətə, má kilisi-meγε ma nyəm təm.

¹¹ Má kema ηkraηyγu ke mə ləmaγasee taa,

ilə maα tanaa ké si,

mə kvγəγətutu í tε.

Haləna í tε mə təm maγasγu ke teu ke hatoo mə lotu
taa.

¹² Ma nu mə təm ke teu ké.

Ama nəγəlv ta kəli Soopu na təm.

Pəyele nəγəlv ta pəsi na í cə Soopu kvγəγətutu.

¹³ I taa tə si:

Tə hika ləmaγasee.

Isə tike ka kələna-i, pə taya yulə.

¹⁴ Pə taya maγa Soopu γəγətəa,

ilə ma kaa cə-i mə kvγəγətutu.

15 Səyəntu kra-me, í laŋa kuyəyətutu,
u tasəyi cəv.

16 Maa taŋaa ké isu í ká yəyətí.

Ama í suma yem na í kpisi cəv.

17 Ue maa cə na má huli-mege
nti ma huuki tə.

18 Təm su ma lotu ké,
na feesuyu caaləyi-m si má yəyətí.

19 Təm kraaki ma taa, isu pa suukuyu solum ke
pə hulur kufar taa, na pə caa pə yas-i tə.

20 Maa kuli ma nəyə ké, na má yəyətí,
na má cə, ilena pəcə pə heena-m.

21 Ma kaa seena nəyəlɔ tə,
yaa má cesi mə taa nəyəlɔ.

22 Pə taŋa pulu, ma ta nyi cesuyu.

Ye ma tu lapa mpv,
ma ŋmalu ká kəli-m ləŋ ké.

33

Iihu kuyəyətutu tətə

1 M'p'ógó Iihu tasaa si:
Pənentə Soopu ke ŋkraŋŋ, na í nu ma kuyəyətutu.

2 Nəənəə ma kuliyi ma nəyə,
na ma nsəmle yəyətí.

3 Hatoo ma lotu taa siyisuyu təm ke maa yəyətí.
Tampana siyisiyi tike ke ma nəyə ká yəyətí.

4 Iso Toma təna tɔ feesuyu ŋmana-m,
na kó haaki-m weesuyu.

5 Ye n pəsəyi n cə-m,
taŋani nyá ti na má na-ŋ tə suli.

6 Iso nyənəyi ma na-ŋ ké kulom ké,

cuγv tətəγə pa ηmana má.

⁷ Mpu tə, taa nu ma səγəntv na pé liyiti-η
na ma səsəəntv kəli-η.

⁸ Soopu γəγəta ma ηkraηη taa,
na má nu ι nəγə si:

⁹ Ma we tənəηη ké, ma ta la kawalaya,
yaa isayətv natəli ke paa pəcə.

¹⁰ Paa na mpv, Iso hikiyi timpi ι ká kaləna-m
na í nyəni-m ι kolontu tə.

¹¹ I kaγətəyi-m na í feηiyi
ma təntə təna taa.

¹² Soopu, η feina tampana.

Mpi tə, Iso kəla yvlv təcayacaya ké.

¹³ Pepe təə ké n caa n yoonə Iso?

Mpi tə, yvlv u pəsəyi na í cə ι kvγəγətv təna.

¹⁴ Wulee Iso γəγətəγəna yaasi ləlv ké.

Iləna wulee í γəγətəna ləlv.

Paa na mpv yəlaa u laki laakali.

¹⁵ Waətv wei yəlaa həntəyi ahoə,

na pá too isu pa səpa təγə

Iso γəγətəγəna-weye pa tooseenaa taa.

¹⁶ I luki pa təə na səγəntv kra-we,

na í γəγətəγəna-weye pa ηkraηη taa.

¹⁷ Iləna í kee yvlv ke ι koləpətv taa,

na í su tənaya ke yvlv kalampaani.

¹⁸ Mpyóγ ι waasəyi yəlaa ke səm taa,

na í yaki-weye nyəmə nəγə taa.

¹⁹ Iso kraaləyi yvlv na wvsasi nsi

sɪ husa-i na í lʊkɪ ɪ tənʊyʊ taa ké kʊtamsa tɔyɔ.

20 Uɛna mʊtʊ lu-i luyʊ,

na pɔ́ kɔɛɲna tɔyɔnaya ŋka ɪ sɔɔla teu tɔ.

21 Uɛna í té taasi kɛ katatɔlaya,

na í yele nyʊyʊ tike.

22 Waatu ɪnɪ ɪ wɛ pɔlaav nɔyɔ tɔɔ ké tɔcomlaa,

na ɪ weesuyʊ kɛ sɔm niŋ taa.

23 Ama ye ɪsɔtaa tillaa iyaya taa kʊlɔm

wɛɪ ɪ sɔɲna yɔlaa, na í hʊlɔyɪ yʊlʊ kɛ

ɪ kʊlapɔlɛ tɔ, ɪ wɛ ɪ kiŋ,

24 ɪsɔtaa tillu ɪnɪ í wii yʊlʊ ɪnɪ ɪ pɔtɔtɔlɛ,

na í sɔlɔmɪ ɪsɔ sɪ:

Yapɪ-i. Taa yele na í tii pɔlaav taa.

Ma hika mpi maa layasɔna ɪ weesuyʊ tɔ.

25 Uɛna yʊlʊ ɪnɪ ɪ tənʊyʊ mɔli kʊ wule taa,

na í pɔsɪ ɪsu ɪ ifepile waatu.

26 Uɛna í sɔlɔmɪ ɪsɔ, na ɪsɔ nu na í ná ɪ teu

na lanʊhʊlʊmlɛ, uɛna ɪsɔ náá ha-i ɪ tampana.

27 Uɛna í yooki yontu kɛ yɔlaa kiŋ sɪ:

Maa pɔntaa ké na má wakɔli tampana.

Uɛ pa ta lana-m ɪsu pɔ mʊnaa tɔ.

28 ɪsɔ yapa ma lɔsaya sɪ ká taa sʊ

pɔlaav taa. Maa tasa nyaalɔm kɛ nav tɔtɔ.

29 Pɔ tɔnaya ɲpɔyɔ ɪsɔ laki yʊlʊ

kɛ tɔm naalɛ, halɪ pɔ́ polo tɔm tooso.

30 Uɛna í lɔsɪ-i pɔlaav taa, na í yele na weesuyʊ

nyɔ́ma nyaalɔm na ɪ tɔɔ.

31 Soopu, pɔ wɛɛ sɪ ɲ nuna-m ké.

Ke ηkpaηη na má yǫǫti.

³² Ye n wena nǫǫ ηka n ká cǫna tǫ,
n yǫǫti, ma ha-η tampana.

³³ Ye n feina natǫli ile n su,
na í nu na má huli-η lǫmaǫasee tǫm.

34

Ilihu kalǫnav ke Soopu

¹ Μρύγύ Ulihu tasa yǫǫtuǫy si:

² Lǫmaǫasee nyǫma me,
í nu ma kuyǫǫtuǫ,
nyǫntaa me í ke ηkpaηη.

³ Pǫ tǫǫa pǫlv, ηkpaηyǫy nukǫna tǫmnaa,
isu nsǫmle nukyǫ tǫǫnǫǫa lelen tǫ.

⁴ Tǫ lǫsi tǫ tǫǫi mpi pǫ siǫisaa tǫ.
Tǫ cekǫna tǫ taa kǫ mpi pǫ we teu tǫ.

⁵ Soopu si:
Ma siǫisaa kǫ. Ama Iso pǫηi-m tampana.

⁶ Paa na ma tampana tǫηyǫy tǫ,
pa nyǫnǫǫi-m pǫpǫtǫ kǫ.
Ani ma ta pǫnti.
Pǫyele ma hiη fei waav.

⁷ Yǫlv nǫǫlv i fei isu Soopu
na í nyǫǫki kutyǫ ke lvm tǫle.

⁸ Na í tǫη mpa paa tǫηǫǫi siǫisuyǫ tǫ
pa kpekǫle taa, na í na asǫǫa pǫ kaaki mpaav.

⁹ Halǫna í tǫη si paa yǫlv caa si
í wee Iso kǫ teu,
weye i waaki pǫ taa.

10 Ləməyasεε nyəma me í nu ma təm
Isə u laki kawalaya.

Pəyele Toma təna tɔ u laki mpi pə ta siyisi tə.

11 Mpi yulɔ lapa təyɔ ɪ lɛtəyɪ-ɪ.

ɪ fɛləyɪ paa wei ké isəna pə mɔnaa təyɔ.

12 Aaɪ yoo, tampana təɔ, Isə u laki isayatu.

Toma təna tɔ ɪnɪ u wakələyɪ siyisuyu.

13 Ye pɪ we mpɔ,

awe cɛləna-ɪ tɛtɔ sɪ í paasəna-tɪ?

Yaa awe tɔ-ɪ sɪ í paasəna antulinya təna?

14 Ye Isə ka huɔkaya ɪ tɪ təm tike,

ɪ ka mɔ ɪ feesɪŋ kɛ yəlaa kiŋ.

15 Təfə weesuyu nyəm təna ka səpa

təm kɔlɔm təɔ ké, na yulɔ pəsi tɛtɔ.

16 Soopu ye n wɛna layatu,

ke ŋkpaŋŋ na ń nu ma təm.

17 Wei ɪ ké siyisuyu kolontu tə,

ɪ ká pəsi na í təkɪ tɛtɔ na?

ɪlɛ isənaya nyá mayasəyɪ sɪ

ń kɔ Siyisilu Toŋ tɔ təm?

18 ɪ tike ɪ wɛnna mpaav sɪ,

í yaa awulaa səsaa sɪ asayaa na awulumpiya sɪ
wakəllaa.

19 Isə u fayasəyɪ awulumpiya.

Pəyele u paasəyənna liyitee nyəma,

na pə kəli kunyəntɔnaa.

Mpi tə, pa təna pa ké ɪ niŋ kɔlapəm ké.

20 Səsaa səki ké na pə saaləyɪ,

ahoo taa ké pa səki kpaɔpaa.

Pəyele pa kpəsəyɪ ŋmakəllɔ ké təhɛɛ.

21 Isə nyənəyɪ yulɔ mpaan tənaya,

na í naaki ι tǽnte.

²² Sǽkpetuγu yaa atetǽle natǽli tǽ fei
nte tǽ taa asayaa pǽsǽγi na pá ηmeli tǽ.

²³ Iso paa feina si í paasǽna yulu
na pǽ leeli na pǽcǽ í yaa-ι huule.

²⁴ Paa ι ta feη tonηtnaa, ι wakǽlǽγi-wεγε,
na í leeti pa lona taa ké kufama.

²⁵ Mpi tǽ, ι nyǽmá pa kulapǽle ké.
Ahoο ke ι kusǽγi-wε na í tǽlǽki-wε.

²⁶ Na í maki-wε isu asayaa,
na yǽlaa naaki.

²⁷ Pǽ taya pulu, pa kisa-ι ké,
pa ta pǽsi na pá cekǽna ι mpaanη.

²⁸ Pa lapa na konyǽntǽnaa
na wahala nyǽma wii na Iso náá nu.

²⁹ Ye Iso hawa nǽγǽluyu heesuyu
awe ká ku pǽntu tǽm?

Ye ι taka ι isentǽǽ, awe na-ι?

Inu ι feηiyina piitimnaa na yǽlaa pa tǽǽ.

³⁰ I laki ηpǽyú si isayau í taa tǽγǽ kawulaya
na í pǽsi isu katǽka ke yǽlaa.

³¹ Ye pǽntu heela Iso si:

Pu tusa-m ké,
ma kaa tasa isayatu ke laru.

³² Ma pǽntaa ké, ile Iso seγesi-m.

Ma lapa mpi pǽ ta siyisi tǽγǽ, ile ma kaa leli.

³³ Isu Soopu, n kisuyu

nti Iso suwa tǽ.

Mpu tǽ, n maγasǽγi si pǽ wee si

Isə í tu pʉntu ke saləka?
 Timpi pə wεε si nyá maγasəγəna na
 ń siki pə taya nəγəlv tə,
 hʉli-təγv nyá nyəm.

³⁴ Ama yəlaa mpa pa wεna hʉwεε tə,
 na ləmaγasεε nyəma təna, mpa pa nukɪ
 ma təm tə paa heeli-m si:

³⁵ Soopu yəγətəγi ké, ɪ ta nyɪ pʉlv,
 yaa ɪ fεina ləmaγasεε.

³⁶ Soopu maγasvγv í taa su tənaya.
 Mpi tə, ɪ təm kʉcəcətv wε ké ɪsu
 yəlaa mpa pa ta siγisi tə.

³⁷ Pə taya pʉlv,
 ɪ kuləγi Isə tə, na pə səəsəγi ɪ ɪsəγatv tə.
 Halɪ ɪ ká tεεsəna sika tγv ké tá taa.

35

Iihu kyγəγətv tətə

¹ Mpyúγú Iihu tasaa si:

² Soopu, n pəsəγi na ń ha nyá təγi tampana
 na ń yəγətɪ nyá siγisuγu təm ke Isə kin na sika fεi?

³ Mpi tə, n tasaa si:

Ye ma pəntaa yaa ma ta pəntɪ pepeγe ma waakɪ?

⁴ Maa kprentɪ nyá na nyá taapalaa na má cə-mε.

⁵ Nyəni ɪsətənvγv, na ń paasəna ɪsəɲmʉntv,
 tə kəla-ɲ kʉɲkʉlvməɲ.

⁶ Ye n lapa ɪsəγatv, wεγe pə wakəlvɪ Isə?
 Yaa n kula ɪ tə ké təm paγalε,
 pʉ tokiγina ílé.

⁷ Ye n təɲəγi tampana,

ile pepeyele n hawa Iso?
Yaa weye Iso moyi nyá ninj taa?

⁸ Yulu isu nyaga isayatu wakələyi,
na siyisuyu waasi nyá təɣəntəle.

⁹ Ye isu ηmakəllaa kəla təɣ, yəlaa makı kapusi ké.
Ye musəjtuna kəla payale,
ile yəlaa yaa si pá waasi-wε.

¹⁰ Ama pa taa nəɣəlv u pəəsəyi Iso wei i lapə-i,
na í tɣyi yəlaa taa ké lahəlvəmlə yontu
na pá yooki ahoo tə si: N wε le?

¹¹ Inı i seɣesəɣəna-tv, na pə kəli taale wontu.
Pəyele i tasəyi-tɣv ləmaɣasεε na pə kəli sumasi.

¹² Pa yaawa Iso, na í kisi cəv
kε asayaa kalampaanı tə.

¹³ Pəpətv fei lelen,
pa koo yem ké Iso u nukı.
Toma təna tv u paasəɣəna.

¹⁴ Paa Soopu n təη si nn nukı Iso təη tə
Iso nyəma nyá təm tənaya, nyaa kenəna-i.

¹⁵ İi tɣyi saləka na pááná.
Pəyele u paasəɣəna yəlaa isayatu.
İle pə taya si u naaki.

¹⁶ Soopu nyá nəɣə taa təm wε yem ké,
na í lələsəyi təm nti tə taa fei layatu tə.

36

Iihu nyəntv tətə

¹ Mıpύγύ Iihu tasaa tətə si:

² Soopu, səŋ pəcə na má seyeŋi-ŋ.

Mpi tə, ma ta yəgətɪ ɪsə nyəntɪ təna.

³ Hatoo pooluŋ ke maa hiki ma nyəm
mpi maa hana ma ŋmalɪ ke tampana tə.

⁴ Tampana ma kuyəgətɪtɪ taa fei pəpətɪ.
Ma wei ma yəgətəgəna-ŋ ɪsəntə tə,
ma wena naani ké ma nyəmtɪ təə ké.

⁵ ɪsə ké pəsəɪɪ ké, ɪle ɪ ləkɪ tampana təŋɪɪ.

ɪ layatɪ toma təə ké ɪ wena pəsuyɪ ŋku.

⁶ ɪ yeki ɪsəgav na ɪ weesuyɪ.

Ama ɪ siyisiyi konyəntənaa təm.

⁷ ɪ yeki siyisilaa ké nyənuyɪ.

Halɪ ɪ caɣasəyi-weye awulaa kumlee təə ké,
na ɪ kusəyi pa nyəŋ ke tam təə.

⁸ ɪsə tuyɪ asəgaa ke alukpala ké na wahala təkɪ-we.

⁹ ɪ huləyi-weye pa təma, na pa kawalaya.

Ke waatɪ wei pa lakɪ kalampaanɪ tə.

¹⁰ ɪsə yeki na pá nukɪ kukpaalətɪ

ke pa ŋkraŋŋ taa, na ɪ tuyɪ-we sɪ

pá cəɔ mpi pə tá siyisi tə.

¹¹ Ye pa kema ŋkraŋŋ na pá pətɪ pa təyi

ɪsə, ɪle pə caɣana-we na pá nu lelen ke

pa weesuyɪ kuyeyɪ na pə pusi taa.

¹² Ye pa kisa nuw,

ɪle ŋmantaaya sə-we na pá sí pa nyəm lanuyɪ təə.

¹³ Yəlaa asəgaa ha pa təyi pááná taa ké.

Paa wiikina ɪsə sɪ ɪ waasi-weye

saa wei ɪ tuyɪ-weye alukpala tə.

¹⁴ Pa səkəna pa ifepile

na pə səsəyi-weyε wasaŋkalənaa*fa* tə. ^a apalaa
na alaa mpa pa laaki tuŋ na pa laki pə
wasanjalətu təy.

15 Ama Iso yaki wahala tu, na i wahala ké,
iləna í kpaali-i na i wɔsasi.

16 Waatu nəyɔlɔ Iso ka ləsa-ŋ wahala taa ké,
na í si-ŋ timpi pu caɣana-ŋ na í weε nyá ti tə
na í təkɪ təyɔnasi kɔpampansi t.

17 Ama ye n huuki nyá huule isu asayaa nyənte,
ilə huule na pə ŋkpaŋyɔ huɔm ká kpa-ŋ ké.

18 Taa yele na pááná susi-ŋ Iso wɔŋa taa,
na í puɣusi nyá ti si n ká ya Iso na kɔhav səsəu.

19 Nyá kakiisaya, yaa paa nyá toŋ səsəŋ
ta tala si pə ləsi-ŋ laŋwakəlle taa.

20 Taa ŋmakəli muɔlaa na í lɛɛti
pa lona taa ké nyá lɔlɔyɔ nyəma.

21 La laakali, taa keesəna isayatu tə.
Pə maɣamaɣa pə tə ké n we wahala taa.

Iso səsəntu

22 Iso huləyi i səsəntu na i toŋ taa ké.
Nəyɔlɔ ta nyi seɣesɔyɔ isu inu.

23 Awe huləna-i mpaav ŋku i ka təŋ tə,
na awe ká mana i laŋle taa,
na í heeli-i si: N lapa mpi pə tá siyisi t?

24 Təəsi na í sa i təma nna yəlaa saŋ
pa yontunaa taa, na pá puɣuləyi-ye t.

25 Yəlaa təna loosiyi-yeyε pooluŋ ké
na pá nyənəyi-yeyε teu.

^a 36:14 wasanjalənaa: Wasanjalətu nti tə teləsa cəne t. Hepəla taa
ilə pə ké

26 Iso tōwa katatēlaya ké
na pē tee ta nyāmtu tō.

I ruṣi fei kaluḡu.

27 Ini i cosiyina lum na í yele

na heelim nyō-wi,

na í pēsi-wəḡi teu.

28 Uena isōmuntv náá yele na teu nu yēlaa tō.

29 Awe nyēḡna isōmuntv tōnte,

na teu hola ke isōtōnyu taa?

30 Ini i keelēḡena i nyaalēm tō

na pē ná na pē cōna-i.

Uena í tayani takuḡu ke teḡkunaā lumaḡ tō.

31 Yaasinaa mreḡe i huḡkēna yēlaa

na í celēḡi-wēḡe tōḡonaḡa ke tuutuuma.

32 I kpaḡeḡi teu cala ke i niḡ taa ké,

na í lōḡ-i timpi i caaki tō.

33 Teu hola ke i huḡēḡena si kv kēḡ,

na kalēkēḡ maḡamaḡa nuki kv taḡ.

37

1 Ma lanḡe ceḡēna teu ḡkuḡu katatēlaya ké,
halēna ma lanḡe lu tē lonḡe taa.

2 I ke ḡkraḡḡ na í nu Iso nōḡo taḡ.

I welisi teu na í nu i nōḡo yuḡ.

3 Isoḡtōnyu tēna taa ké i nōḡo nuki.

Uena í yele na teu ḡmelēsi,

na pē tala tetv tēnasī.

4 Pāle pā waali, uena teu holi na Iso nōḡo nu.

Ue i ta tasa teu ḡmelēsuḡu sēḡsuḡu ke waatv inī.

5 Isoḡna Iso yōḡōtēḡēna i nōḡo tō,

pə teu we səyǝntu.

Təma səsəəna wena tə ta nyi təyǝ i laki.

⁶ Inu i tǝhna si teu tǝmpɛɛ kpaakpaacav*fa*

í nu tetu tǝ. Uena í tǝ teu si

kule kú nu na pǝ kpehna teu səsəəv. ^a tǝmpɛɛ
kpaakpaacav. Pə we teitei ké isu kpaakpaacav
na pǝ hulumma mpv. Ue tǝmpiisi hotiyina na pǝ
kaaki ateyɛ huwa.

⁷ Inu i sǝhsəyǝna yǝlaa tǝna təma.

Uena pá cekǝna si inu i hmana-we.

⁸ Taale wontu mayamaya ná sʉvki tǝ tǝcəsəle ké,
na tǝ sʉvki tǝ tana taa na tǝ hmeləyi.

⁹ Kacuculaya ná lukǝna ilim ntəyǝh ké,

na watu náa luna pǝ mpǝtəh.

¹⁰ Ye Iso í feesa lum tǝ, pǝ kii ké isu tǝmpǝle.

¹¹ I hayasəyi nikaya ke hmuntv taa ké.

Uena teu hmeləsəyi hmuntv nti tǝ taa.

¹² Inu i yekina na isəhmuntv cǝki na tǝ laki

pǝ tǝna mpi i tu-ti təyǝ tetu tǝ.

¹³ Teu hkyv Iso hǝhna i tetu hkpaḥyvu.

Kulumyvu hkyvu i lakǝna-təyi kupaḥntv.

¹⁴ Soopu, ke hkpaḥyvu ke tǝm tǝne tǝ taa

na h welisi na h cekǝna Iso təma səsəəna.

¹⁵ N nyəmə isəna Iso laki i təma anu,

na isəna i tisiyi calanaa na isəhmuntv taa tǝ?

¹⁶ N cekǝna isəna isəhmuntv sǝha teitei tǝ?

Pə ké Iso wei i ké nyəntv mayamaya tǝ i tǝmlɛ ké.

^a **37:6** teu tǝmpɛɛ kpaakpaacav: Mpi pa yaana nasaala taa si (neesi)
təyǝ tǝ teləsaa si teu

17 Isənaɣa pə lapa na ye ilim
mpətəŋ heelim kuhaŋəm makɪ tətʊ təɔ,
n nukɪ haŋaɣa ke nyá wontu taa?

18 N pəsəɣɪ na ń la isəŋmɔntʊ ke isətʌa
na tɔ wɛɛ toŋ isu nyəɣəlʊɣu tɪŋ?

19 Soopu huli-tʊɣʊ nti
tu heeli Isə tɔ.
Ŋɛ tu tasəɣɪ
natələɣɪ ɣɔɣətʊɣʊ ke tá kaanyəmtʊ təɔ.

20 Maa pəsəɣɪ na ma kéésəná Isə təɔ
ké saa wei ma ɣɔɣətəɣəna-i tɔ.
Pə feɪ sɪ má heeli-i na pə́cɔ́ í cekəna.

21 Ye pə keesaa na ŋmɔntʊ takɪ nyaaləm təɔ,
pu tasəɣɪ nav.
Pə waali, ɪlena heelim má, na pə keeli pə təɔ.

22 Ilim ntəɣəŋ təɔ ké nyaaləm lukəna
na pə wɛ isu wɔla. Isə teu mpi
pə cəɔna-i tɔ, pə wɛ səɣəntʊ.

23 Tu pəsəɣɪ na tɔ kpətəna Toma təna tʊ səsə,
na tampana təŋlʊ ɪni, ɪ ké siɣɪsuɣu tó ké.
ɪ muɣuliɣɪ nəɣəlʊ.

24 Pə təɔ ké pə wɛɛ sɪ, ɣələa í nyana-i.
Ama ɪ paa feina mpa pa yaa pa təɣɪ ləmayasɛɛ nyə́ma
tɔ.

TACAA ISƏ KUYƆƆTUTU

(Titite 38:1-42:6)

38

1 M'p'óg'ú Tacaa cəwa Soopu ke kacuculaya taa sɪ:

2 Aweyele pɔntʊ wei ɪni ɪ kəŋna səkrɛtʊɣʊ
ke nti ma suwa na má laki tɔ tə taa,

na tǝmnaa mpa pa feina huwεε tǝ?

³ Tǝv, tǝki nyá ti isu apalv.

Maa pǝǝsi-η tǝm na h́ cǝ-m.

Isǝ kέ antulinya taa nyǝm mpi pu yǝyǝtǝyi tǝ pǝ tv

⁴ Leyε n ka wε waatu wei ma sukaya
antulinya kite tǝ.

Ye n nyǝmá tampana n cǝ-m.

⁵ Awe puwa antulinya iní i tǝnasí?

N nyǝmá pǝntu na?

Yaa awe mayasǝna-i na ηmǝnaya?

⁶ Awe caalǝna kite tεε pǝle kε suw?

Yaa pepe tǝǝ kέ kite h́té tǝ sǝηaa?

⁷ Waatu inǝyi tanaη isǝtulǝηasi yookaya yontu,
na isǝtaa yǝlaa náa wilitiyina lanhulǝmle.

⁸ Awe tǝka tenku lǝm na kampǝnaa
kε saa wei pǝ lu tetu tεε na pǝ ηmaa tǝ?

⁹ Waatu wei ma suu-wǝyi isǝηmǝntu kε toko,
na má taki-wǝyi ihunte tǝ.

¹⁰ Na má pu-wǝyi tǝnaya,
na má tu kutǝkǝyv na kǝkalǝsǝyv.

¹¹ Na má hulí-wí sí pǝ sǝη tǝna, pǝ taa tuusi,
tǝnaya pǝ hola kalampaani ká suna.

¹² Too n wεv tǝ, n tεma tanaη kε ηmakǝlǝyv,
yaa h́ hulí tefemle kε tǝ lonte na?

¹³ Yaa tefemle h́té tǝ kpa tetu ntompee
na tǝ ciyiti asayaa kε teu na?

¹⁴ Ulena tetu layasi wεεtu isu
pa yǝsǝyv cǝyv tǝǝ tǝ,
na pǝ tǝna pǝ wεε kacǝka isu pǝyv tǝǝ?

¹⁵ Tefemle nyaalǝm kǝη,

ilena asaγaa kulaρuτo fiγini na pə peɫi pa niη.

16 Too tə, n tɛma tɛηku taa kɛ tiuu

haləna ń tala ɪ seɛlaa taa?

Yaa n cəwə ɪ lumaη səsəəη taa?

17 Pa tɛma-η səm nənəəsi ke hulɔγu na?

Yaa n nawa atətəle nənəəsi?

18 Yaa n tɛma maγasɔγu ke tɛtu waη təm na?

Ye n nyəmə pə tənaya mpv n keesi-m.

19 N nyəmə nyaaləm tɛcaγale mpaav na?

Na leγe səkpeɫuγu ná wee?

20 N pəsəγi na ń pona-wəγi pə lonte taa.

Yaa ń tana-wəγi timpi pə wee tə?

21 N nyəmə. Mpi tə,

waatu ɪni ɪ taa pa tɛma-η lulɔγu.

Pə́cɔ nyá puɪsɪ təwə.

22 N tɛma pote na n ná tɛv təmpeɛ

na a kraakraacav tɛcaγale na?

23 Laηwakəlle waatu, na yoou kuyeeη tə

kɛ ma su-yɛγɛ mpv.

24 N nyəmə mpaav ηku nyaaləm tɛηəγi tə?

N nyəmə timpi tə ilim tɛlule

heelim makəna tɛtu tə tə?

25 N nyəmə wei ɪ heewa tɛv ke kv mpaav tə?

Na wei ɪ hee tɛv ηmeləsɔγu

na kv calanaa ke pa nyəηku tə?

26 N nyəmə wei ɪ yeki na tɛv nukɪ

wolaya tɛtu nti tə taa nəγəlv fei tə?

Yaa wei ɪ kəηna tɛv ke wolaya tɛtu nti tə taa yəlaa fei

tə?

27 Na wei ɪ yeki na lum haya wolaya tɛtu,

na nyutu na kɔnyɔnyɔm mpi pə wɛ
tələkuleku tə pə nyɔ tə tɔ tɔ?

²⁸ Tɛv wɛna caa kɛ?

Yaa awe lɔlɔyɔna aɲkɔlɛɛ?

²⁹ Lum tɔmpɛɛ*fa* yaa cɔlɔv nyɔna wɛna too kɛ? ^a
na pə niyitaa tə tetɔnaa mpa pa taa wɛ watu
kɛ teu tə aɲkɔlɛɛ maɣamaɣa kiiki m̄pɔyɔ.

³⁰ Mpi pə pəsəyɔna pɔyɔ lum isu pələ,
na pə kii tenku tɔv nyɔm təkpaɲasaɲ.

³¹ N pəsəyi na ɲ hɔkɔ ɪsɔtɔlɔɲasi*fa*
nsi pa yaa si kantuyɔ na ku piya tɔ. Yaa ɲ hetɪ nsi
pa yaa si haɣa na kpaɔa na yɔlv tɔ. ^a

³² Nyá ləsəyɔna tɔlvmalɔyɔv kɛ ku waatu?

Yaa n tiikiyi ɪsɔtɔlɔɲasi nsi
pa yaa si ɪsɔv ɪ si na má tɔyɔ tɔyaya tɔ?

³³ N nyɔmá kiin wei ɪsɔtɔnɔyɔv tɔɲəyi tɔ?
Na ɪsɔna tetv wɛɛ na pə tɔɲ tə taa tɔ?

³⁴ Yaa n yɔyɔtəyɔna ɪsɔɲmɔntv
na tev nu katatələɣa na?

³⁵ Nyá yaakəna tev ɲmeləsɔyɔv
na pə cɔɔki-ɲ si mpəyɔlɔ,
na ɲ tiliyi-wi?

³⁶ Awe tɔna ləmaɣasɛɛ kɛ hatoo yɔlv lotu taa?

Na awe tɔna laɣatv kɛ ləmaɣasɛɛ taa*fa*? ^a nuv
wɛ kate kɛ, lɛlaa ná huɔki si tɔla naale kɛ pa
yɔyɔtəyi mpv. Isu kampaav na ɪcipiti tetv taa
sumaya ɲka pa yaa si ipii tɔ.

^a **38:29** Lum tɔmpɛɛ: Lum tɔmpɛɛ yaa cɔlɔv nyɔna. Isu lum kiikuyɔ
isu pələ ^a **38:31** ɪsɔtɔlɔɲasi: ɪsɔtɔlɔɲasi wɛna paa ɲka na ka hətɛ kɛ.

^a **38:36** ləmaɣasɛɛ taa: Mpi tə tɛləsaa si lotu taa na ləmaɣasɛɛ taa tɔ,
tɔmɔɲ unɪ t

37 Awe kaləyi isəŋmuntv na ɪ ləmaɣasεε?
 Yaa í hutɪ isətənyv taa lum hulun
 38 ke waatv wei tətɪ kiiwa isu nyəɣəlvv
 na tamɣa nyəkələna təma tə?

Isə kele təɣaɣa wontu na taale nyəntv pə tv

39 Nyá kpaakəna təɣələɣa alv nyəŋka ke ka təɣənaɣa,
 yaa n calɪ təɣələsɪ piya, na sí haɣa?
 40 Waatv wei sɪ sɔpa sɪ lona taa,
 yaa sɪ pəpa nyutv tεε tə?
 41 Awe caləɣəna katəkətəŋ ke waatv wei ɪ piin
 laŋəyi təɣənaɣa na í wiikina-m na í yeləməyi tə?

39

1-2 N nyəmə taale pəŋ na naməŋ
 husi isətənaa na?
 Nyá feŋiyina ɪ tə
 ké saa wei ləlvv wəsasɪ tɔpa-ɪ tə?
 Yaa n tu nyəmə ɪ ləlvv waatv?
 3 ɪ sɔpiyi ké na í ləlvv ɪ piya.
 Iləna í heesəyi wəsasɪ.
 4 Na ɪ piya wəna alaafəya na sí puki nyutv taa.
 Kuyakv nakvli, iləna sí tεε.
 Su tasəyi məlvv.

5 Awe hetəna taale kpaŋaɣa
 na í yele-ké sɪ ká tεε?
 6 Má lapəna ka təcaɣale ke wəlaya tətɪ
 nti tə wε tənəŋŋ tə tə tə.
 7 Sɪ wəŋiyi ɪcətε taa kəkətε ké.
 Pəyele su nukv cεcε hola.
 8 Pulaya tə ké sɪ caakv sɪ sí hiki sɪ təɣənaɣa,
 na sí pəkəyi nyutv kələkələkətɪ.

9 Taale nau ká kəə si ń lana-i təmle
yaa í hənti nyá təla tətəyəle kin ke ahoo na?

10 N ká tu i luɣu tee ké ɲmənaya,
yaa í hə akuɣu na waali təə, na í hee kpeesi na?

11 N ká lapɪ-i naani ké i tomin səsəəɲ təə,
na ń yelina-i nyá təma si í paasəna?

12 Yaa nyá kumtu ke ń ká yelina-i si í kpeena təyaya,
yaa i kuu pee ke kataya taa?

13 Taataanaa hetəyəna pa ken na lanɲulɔmlé ké,
na í nəyəsəna isu kulaalɔyɔ nyəɲ.

14 Waatu wei taataa tɔɣi i yala na í taki-yeyɛ
ilim kəkə kanyəɲa si á tiisi tə,

15 i səkki ké si taale wontuɣu nakvli
ku feɪ-yeyɛ nəhəle na á yəkki.

16 I təkəɣi i piin ké na toɲ, isu pə taya ɪni i tənna.
I feɪ səɣəntu si i wahala ká la yem.

17 Mpi tə, ma ta tu-i ləmayasɛɛ
yaa layatu ke saa wei ma ɲma-i tə.

18 Ama waatu wei i kuləɣi sewa tə,
i paa feɪna kpayanv na i cayalv.

19 Nyá tɔna kpayanv ke tomin na?
Yaa nyá tɔna i luɣu tee kpeem?

20 Nyá yekina na í ɲmaaki isu lakəle
na í wiikina apalvɔ na səɣəntu kpaaki kolontu na?

21 I haləɣi acɔwa ke tetekəle taa,
na i lanɲle heena i toɲ.

ɪlena í ɲmaa kolontu nəɣə təə ké yoo taa.

22 I feɪ səɣəntu,

pə́cɔ u nyaɲna pɔlv,
u tuliɣi tapəɲ ke kolontu layate kin.

23 I təə cayalv ɲmantaaya, na i layate pə muɣi kəkə,

na i kəəka náá ceyətəyi i təə.

²⁴ Tutuyu wiiki na pé nyagalı-i teu
na í kpisi i təyi kpaυ, ɪna í tu casəle.

²⁵ Tutuyu wiiki, ɪna í yaɣa apaləkakiisaya
təwarapa.

Too pooluŋ taa ké i nukı yoou taŋ
na yoolaa səsaa hola na pa kakiisası.

²⁶ Nyá layatu ke ŋmakəle kuləyəna
na tə hətəyi tə keŋ na ilim mpətəŋ təə?

²⁷ Nyá haana cəlv səsə ke nəɣə si
í kuləyi, yaa í tɔyi i tante ke pulaya taa?

²⁸ Kəkraməŋ taa ké i cakı na í suki
kəkramuyv kəkuluyv nyuyv taa,
timpi nəɣəlv u takı tə.

²⁹ Hatoo nyuyv taa tənaya i weeki,
na í loosiyi i təyənaya na í cəŋəyi-ke.

³⁰ I piin nyəəki caləm ké
na timpi wontu kusəpυtv wee təyə i cakı.

40

Soopu ka cəna

¹⁻² M̄p̄ȳȳ Tacaα Təma təna tu yəɣətəna Soopu na í
pəəsı-i si:

N suukaya-m təm tə, n ká tasa-m kutuyv na?

N yookayana-m tə, n wəna kucəcətv tətə?

³ M̄p̄ȳȳle Soopu cəwa Tacaα si:

⁴ Ma kəla pəciiu, wentiyi maa cə?

Maa takı ma nəɣə təə ké ma niŋ ké.

⁵ Ma tema yəɣətvuyv ke təm kulvm,
maa tasəyi natəli.

Ma cəwa təm naale,

ile maa tasəyi natəli.

Soopu nyənəyi i təyi Iso

⁶ Μρύγύ Τασαα cəwa Soopu ke kacuculaya taa si:

⁷ Təv, təkı nyá ti isu apalı

na má pəəsi-η na ń cə-m.

⁸ Kupaṃ n caa si ń kv ma təm

na ń weena tampana na ń huli si ma ta siyisi?

⁹ N tala-m toma na?

Yaa nyá yəətaya we isu tev hola,

yaa isu ma nyəṅka?

¹⁰ Təv, suu nyá təyi nyuḡv kulḡv na səsəntu

na ń takı nyá təyi teu səsəṃ na teeli.

¹¹ Mu pááná na kalampaani nyóma.

Nyənı-weye ise na ń məḡna-weye atɛ.

¹² Nyənı-weye təm kuləm na pə lumsi-we.

Naḡti asayaa ke təm kuləm.

¹³ Nməsi pa tənaya tetu tɛɛ.

Təkı-weye atətəle taa.

¹⁴ Pələyele maa sa-η.

Mpi tə, n hika akaitv ke nyá toḡ təə.

Cutaya təm

¹⁵ Nyənna Cutaya,

má ḡmana-ké tətə, isu yulv.

İlena ká təkı nyutu isu nav.

¹⁶ Ka tənaya taa ké ka toḡ weɛ.

Alaafəya haya ka lotəna taa.

¹⁷ Ka suka na toḡ ké isu tuḡv səsəv,

na ka tala hola leyeta təma taa.

¹⁸ Ka muwa caya ké isu nyəḡəlḡv kvseemḡv foofoo.

Ka koḡkoolasi nəḡəsəna nyəḡəlḡv kratəḡ.

19 Nkeγeε ma kulapəm taa kancaalaya nyəm*fa*.
Ma lapəna-ke na má tu-keγe layate. ^a pa caa yəγətuyu
tə. Mpi pa yaa cəne si layate tə, wontuyu kune
ku kela təm ke pa yəγətəyi.

20 Pəəη lələγəna ka təγənaγa.
Tənaγa taale wontu ηmaaləyi.

21 Kacəka nyutu isotom tee ké ka həntəyi.
Tənaγa səsəncası ləpa lvcayam nəγə.

22 Nyutu nti tə tee ké ka wεε,
ləu nəγə nyutu tu-keγe hεku.

23 Paa pəγə səsaya suwa kaa nəγəsəyi.
Yaa Yaatanı pəγə ləm sūna ka nəγə taa,
ka caya na naani ké.

24 Nəγəlu kaa kpətəna-ke na ka ise si i kraa-ke.
Pəyele pa kaa kra-keγe katəka si pa tələyi ka muna.

Nyuu təm

25 N pəsəyi na í kra nyuu*fa* na kulaya na?
Yaa ku nsəmlε ke í pəsəyi na í həkə ηmənaγa? ^a
təm səsə wei pa yaa si coco tə, isu pa təηuyu
si təγəluγu tə.

26 N ká pəsi na í svsı səsəncəηa ke ku muna tee?
Yaa n ká pəsi na í tvi ku tamaya na kulaya?

27 N mayasəyi si ku wiina-η na pə leeli
yaa ku yəγətəna-η təpamm ke?

28 Nyana-ku í ká pεeli nəγə na?
Yaa n ká kra-kuγu yomle ke tam təə?

29 N ká liyilina-ku isu sumaya na?
Yaa n ká tamsı-kuγu ηmənaγa,

^a 40:19 Loonə kanε ka nuu wε katε na hepəla taa, tə ta nyi mpi kpem

^a 40:25 nyuu: Wei inı pa yaa si nyuu tə, pə pəsəyi na pə wεε si

na nyá pɛɛlaa liyiliyina?

³⁰ Tiina kpalaa kaa pɛɛti-kv.
Pəyele taatəlaa ná kaa tala-kv.

³¹ N ká pəsi na ń waasi kv
tənyv tənaya ɲmantaasi na?
Yaa kv nyvuvu ke n ká sə lum taa
wontu səsəntv kulaya?

³² Ye n kra kv təə,
ɪlena ń təəsi yoou təm,
n kaa tasa nyuluvu.

41

¹ Mpyúy Tacaɔ tasaa si:
Ye yvlu taɲa-kv pə tusa-ɪ ké.
I kəɲ na í loosi-kvuv loosuvu mayamaya tə,
ɪ pəsəyi krentəlasɪ ké.

² Yvlu nəɲəlv ɪ kraɲvuv ta tala si
í kvli nyuv ɲkv kv təə.
Mpv tətəɲə nəɲəlv kaa mayasi si
ɪ kvləyi maya Iso ma təə.

³ Awe kəntəna-m na pə wɛɛ si má feli pəntv?
Ma tənna pə təna mpi pə wɛ tɛtv təə tə.

⁴ Ma kaa su yəɲətvuv ke kv tənvuv təə nyəm təm.
Isu kv nəəhɛɛ na kv tɔɲ na kv teu pə təm.

⁵ Awe kula kv təə pəɲələɛ na kú naaki?
Yaa awe ká svv kv nəɲə taa?

⁶ Awe haana kv nəəle ńté na tɔɲ?
Kv kela təm wɛ səɲəntv ké.

⁷ Kv siyile taa pəɲələɛ wɛ ké isu
pa tamsa kpaləɲ ke təntəmlɛ,

na pə nyəə isu pa taala kutaalv.

⁸ A matəna təmaɣa teu kə təkram.

Heelim maɣamaɣa u pəsəɣi na pə suv a hekv taa.

⁹ Pəɣələe anı a nyəkələna təmaɣa teu

kə na á krenti kulvm, rúúyú fei.

¹⁰ Ye kv cimsaa, kəkə lukı kə.

Kv ise nəɣəsəna isu tanaɣ ilim yaakuvu tə.

¹¹ Na kəkə mamatəsəɣ lukəna kv nəɣə,

na mamacəɣəlası náá kuləɣı.

¹² Kəkə nyəəsı lukəna kv muna tee kə

isu tiyaya wasuvu məsaɣa təə na huluyv kpaaki tə.

¹³ Kv feesiɣ we kə isu ɣmala kəkə

na mamatəsuvu lukəna kv nəɣə.

¹⁴ Kv luyv taa kə toɣ wee.

Uena wei í ná-kv ı tee suvki.

¹⁵ Kv tənuyv təə pəɣələe tamsaa kə,

na á krenti kulvm, na pə wee toma, pu ciyitiyi.

¹⁶ Kv nyamle we toɣ kə isu pəle.

Tə we toma kə isu nem*fa*. ^a təəv we teitei kə na a
təna təma təə, na pá cəəsəɣı isətaa nyənte na
kkrátúyú.

¹⁷ Ye kv kulaa, səɣəntv kpaaki

alaafəya taa alaafəya nyəma kə,

na pa apalvtv yəəli na pá seeki.

¹⁸ Paa pa səpa-kuvv layate pu suvki.

Mpu tətəɣə, na ɣmantaası na nyəmə.

¹⁹ Nyəɣəlvuvv we-kuvv teitei kə isu keemaɣa.

Na nyəɣəlvuvv kuvseemuvv náá wee-kv isu

^a **41:16** nem: Pəle pa te nyəma nama fei isu tá nyəna. Nem na namle
pa

taav kypukuyu.

²⁰ Paa tɔɔɔnɔɔyi-ku na nyɔmá.

Pɔyele pɔntɔlvpeɛ ná wɛ-kyuɔ isu nyutu.

²¹ Akaluyu wɛ-kyuɔ isu keemaya,
na kó nukɪ ɲmantaasi wula na kó wonɲiyi.

²² Ku lotu tɔɔ wɛ ké isu tataasi kɔsɛɲtasi,
na kó teeki na kó yeki afɔla tɔɔ ké ikpate isu akuyu.

²³ Ku pəsəyi tenku lɔm ké isu tiyaya wasuyu tɔ,
na kó ciyitiyi-wɪ, isu tulaalɔ na kpalɔpa.

²⁴ Ku yeki ikpate na waalɪ ké, na tɔ teeki kəkə.
Ilenɔ kɔhulanɲ kɔli tenku tɔɔ, isu akpatɔlv nyɔɔsi.

²⁵ Ku feina tɔ ke atɛ cənɛ.

Pɔyele pə ɲma-kyuɔ si kó taa nu sɔɔɔntɔ.

²⁶ Taale wontu fei-kyuɔ sɔɔɔntɔ.

Nkɔyule wontu sɔsɔɔntɔ taa sɔsɔɔntɔ wulav.

42

Soopu tisaa si i ké ɪcam

¹ Mɔpɔyó Soopu cɔwa Tacaɔ si:

² Ma nyɔmá si n pəsəyi pə tɔna.

Ye n tɔwa mpi pə pəle n laki-wəyi.

³ Má takayaana nti ma suwa na má laki tɔ tɔ tɔɔ,
na kuyɔɔtɔtɔ nti tɔ taa fei ləmayasɛɛ tɔ.

Tampana ma yɔɔtɔa ké, ma taa cɛkəna.

Təma sɔsɔɔna wena Iɔ lapa tɔ a tɛɛ-m ké.

Ile ma taa nyɪ-yɛ.

⁴ Iɔ ke ɲkpaɲɲ na má yɔɔtɔ.

Maa pɔɔsi-ɲ na ɲ cɔ-m.

⁵ Paa yɔɔtɔ Iɔ tɔm ké

na má nuɲa ma ɲkpaɲuyɔ.

Amā nānāō kē mā na-i na mā isəpəle.

⁶ Pə tōō kē mā nyəyəsā mā ti.

Ma pāsā mā ti na mā caya tetu na təlōma taa.

ISO MĒLĒNA SOOPU KE I WULE TAA

⁷ Waatu wei Tacaa tēma Soopu ke yəyətənav ke mpv, ilēna í tō Temāŋ tū līfasi si: Ma mv nyá na nyá taapalaa naale na páná kē. Pə taya pulv, í ta tēŋ tampana na í yəyoti mā tōm, isu mā tēmle tū Soopu lapa tō. ⁸ Pə tōō tō, í caa latēcēnaa naatosompəyōlaya, na iwaaŋ ke mpv tōtō. I māyana Soopu na í la mē nyōŋ tōō kē kətaya ŋka kəkō lusa ka tēna tō, na í səlēmāna-mē. Ile Soopu tōō, mā kaa hō mē ŋkraŋyuv na pə keesēna mē kraŋyuv lakasi. Mpi tō, í tā tēŋ tampana na í yəyoti mā tōm isu mā tēmle tū Soopu lapv tō.

⁹ Mpyūle līfasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá la isu Tacaa heela-we tō, na ílé i mv Soopu səlēmōyv.

¹⁰ Soopu tēma mpyōyō i taapalaa ke səlēmānav, ilēna Tacaa mēlēna Soopu ke i wule taa. Mpyōyō Iso ha-i i wēnav ŋku i ka wēna tō kv tōm naale.

¹¹ Ilēna Soopu taalvnaa, na i newaa alvnyēma, na apalvnyēma, na mpa paa nyēma-i hatoo ləŋ tō, pá kōō i tēyaya taa na í na-we pá tōyō. Ilēna pá wii i kvnyōŋ, na pá sōōsi-i apalvtv ke wahalanaa mpa Tacaa ka tū-i tō pa tōō. Pə waali kē paa wei i ha-i pa tē līyitee nyəyəlvyv na wōla kukuule.

¹² Mpyōyō Tacaa koola Soopu pusi kantəkaya nyənsi ke kvpantv, na pə kēli kancaalaya nyənsi. I ka wēna heeŋ ke iyisi naanvwa na līyiti (14000), na yooyoonaa ke iyisi naatoso (6000), na naaŋ kvhaləŋ ke iyaya (1000), na kraŋasi alvnyənsi ke

iyaga (1000). ¹³ Μρύγύ Soopu lola apalupiya ke naatosompəɣəlaya, na alupiya ke tooso. ¹⁴ Ulena í yaa kancaalaya pɛɛlɔ si Yemima (Alukuku), na naale nyəŋ si Kesiya (Yaaye), na tooso nyəŋ si Kelaa-Hapuki (Cəlaɸfulaya). ¹⁵ Tetu təna taa, alaa napəli pa taa fei na pá tewa isu Soopu pɛɛlaa mpɛ. Μρύγύ pa caa ha-wɛyɛ pa kpancoou ke teitei isu pa taalɔnaa.

¹⁶ Pəle pə waali ké Soopu tasa pusɪ nɪnɔwa na nɪle (140) ke təɣɔv. Haləna í ná ɪ piya piya, na səle si piya piya. ¹⁷ Soopu pusɪ təwəyaga, na í kpatəli teu təkun̄kun̄ku, ulena í sí.

PHIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377